

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XXV/183/20
Rady Miejskiej w Szydłowcu
z dnia 27 listopada 2020 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec na lata 2021 – 2028

opracowana przez:
PPUH „BaSz”
Końskie, ul. Polna 72

przy współpracy:
Urzędu Miejskiego w Szydłowcu
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szydłowcu

Szydłowiec 2020

Spis treści

1. Informacje wstępne.....	3
1.1. Podstawa prawna systemu pomocy społecznej w Polsce	3
1.2. Procedura przygotowania „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec na lata 2021-2028”	5
2. Dokumenty strategiczne polityki społecznej unijne, krajowe, regionalne	5
3. Charakterystyka Gminy Szydłowiec	14
3.1. Informacje ogólne o Gminie Szydłowiec	14
3.2. Budżet Gminy Szydłowiec	15
3.3. Sytuacja demograficzna Gminy Szydłowiec	17
3.4. Dostępność instytucji społecznych dla mieszkańców Gminy Szydłowiec.....	19
4. System pomocy społecznej w Gminie Szydłowiec	21
4.1 Działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szydłowcu	21
4.2 Realizacja projektów społecznych w Gminie Szydłowiec.....	25
4.3 Instytucje społeczne w regionie wspomagające działania MOPS w Szydłowcu	26
5. Diagnoza problemów społecznych Gminy Szydłowiec.....	267
5.1. Sytuacja materialna rodzin.....	27
5.4. Sytuacja społeczna rodzin	34
5.3. Niepełnosprawność, choroba i problem starzenia się społeczeństwa	41
5.4. Problemy uzależnień	47
5.5. Pozostałe problemy pomocy społecznej.....	51
6. Podsumowanie ankiet na potrzeby opracowania "Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec na lata 2021-2028"	52
7. Podsumowanie sytuacji społecznej i analiza SWOT	56
8. Plan strategiczny w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Szydłowiec na lata 2021-2028.....	58
9. Kierunki działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Szydłowiec na lata 2021-2028.....	61
10. Wdrażanie, zarządzanie i monitoring realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec na lata 2021-2028”	67
10.1. Wdrażanie „Strategii ...”	67
10.2. Monitoring „Strategii ...”	67
Spis tabel, wykresów i rysunków	71
Spis schematów.....	72

1. Informacje wstępne

1.1. Podstawa prawna systemu pomocy społecznej w Polsce

Rysunek 1. Fragment Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w 1997 r.

Źródło: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej - tekst uchwalony w dniu 2 kwietnia 1997 r. przez Zgromadzenie Narodowe

Rozdział II
WOLNOŚCI, PRAWA I OBOWIĄZKI CZŁOWIEKA I OBYWATELA

ZASADY OGÓLNE

Art. 30.

Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych.

Art. 31.

1. Wolność człowieka podlega ochronie prawnej.
2. Każdy jest obowiązany szanować wolności i prawa innych. Nikogo nie wolno zmuszać do czynienia tego, czego prawo mu nie nakazuje.
3. Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.

Art. 32.

1. Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.
2. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.

Konstytucja RP gwarantuje poszanowanie dla obywateli, ich praw osobistych, politycznych, ekonomicznych i socjalnych. Szczególną ochroną Konstytucja RP obejmuje dobro rodziny. Preambuła Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 roku wprowadza pojęcie zasady pomocniczości, jako ogólnej prawidłowości przy tworzeniu prawa w Polsce. Oznacza to również, że pomoc społeczna powinna wspierać osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do przezwyciężania ich trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Prawne podstawy planowania polityki społecznej w państwach należących do Unii Europejskiej określa Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności.

Udzielaniem wsparcia społecznego dla mieszkańców na terenie Gminy Szydłowiec zajmuje się Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu działa na podstawie Statutu uchwalonego przez Radę Miejską w Szydłowcu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest gminną jednostką budżetową utworzoną w celu realizacji zadań własnych oraz zleconych gminie. Organizuje i koordynuje całość inicjatyw, przedsięwzięć i zabezpieczeń na rzecz mieszkańców gminy, osób potrzebujących pomocy, wynikających z aktów prawnych:

Główne akty prawne pomocy społecznej w Polsce

1. ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
2. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz:

- 1) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej,
- 2) rozporządzenie Ministra, Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 roku w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego,
- 3) rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 roku w sprawie kontraktu socjalnego,
- 4) rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 roku w sprawie domów pomocy społecznej,
3. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
4. ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo Zamówień Publicznych,
5. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
6. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
7. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
8. ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo Energetyczne,
9. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
10. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
11. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
12. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
13. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
14. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
15. ustawa z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
16. rozporządzenie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2017 roku w sprawie trybu organizowania prac społecznie użytecznych,
17. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
18. ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
19. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
20. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
21. ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
22. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
23. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
24. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Działalność w zakresie pomocy społecznej w gminie opiera się ponadto na innych właściwych aktach prawnych, a także aktach normatywnych władz i organów nadrzędnych oraz lokalnych, m.in.:

1. uchwale Nr 80 Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dobry Start”,
2. uchwale Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,
3. uchwałach Rady Miejskiej w Szydłowcu oraz zarządzeniach Burmistrza Szydłowca w sprawach dotyczących realizacji zadań polityki społecznej na terenie Gminy Szydłowiec.

1.2. Procedura przygotowania „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec na lata 2021-2028”

Obecny dokument „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec na lata 2021-2028” jest kolejnym dokumentem strategicznym tego rodzaju, opracowanym dla Gminy Szydłowiec. Realizując zapisy ustawy o pomocy społecznej, w 2006 r. została opracowana i przyjęta „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Szydłowiec”. Dokument zawierał diagnozę stanu obecnego gminy oraz definiował cele i podstawowe założenia do roku 2020. Zachowując ciągłość programowania, obecny dokument ma odpowiadać na potrzeby społeczności gminy i pomagać w realizacji zadań społecznych przez jednostki gminne.

Skład Zespołu Komisji do spraw opracowania projektu „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec na lata 2021-2028”:

- dyrektor oraz kierownik działu pomocy środowiskowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szydłowcu,
- przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Szydłowcu,
- dyrektor Zespołu Edukacji i Finansów Oświaty w Gminie Szydłowiec,
- pracownik wieloosobowego stanowisko ds. społecznych i współpracy z organizacjami pozarządowymi.

W ramach prac nad aktualizacją „Strategii ...” została przeprowadzona diagnoza problemów społecznych w oparciu o dane będące w dyspozycji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szydłowcu (uzyskane w toku jego bieżącej działalności tj. sprawozdania, oceny zasobów), Urzędu Miejskiego w Szydłowcu, Komendy Powiatowej Policji w Szydłowcu, Powiatowego Urzędu Pracy w Szydłowcu oraz instytucji i organizacji współpracujących z MOPS. Uzupełniając korzystano z dostępnych publikacji naukowych i statystyk (m.in. dane Głównego Urzędu Statystycznego, Monitora miast). W trakcie prac nad dokumentem przeprowadzono konsultacje społeczne oraz rozpisano ankietę (dla pracowników MOPS, pracowników oświaty, stowarzyszeń i mieszkańców) diagnozującą problemy społeczne gminy.

W oparciu o diagnozę sytuacji społecznej, opracowana została strategia rozwiązywania problemów społecznych na najbliższe lata, która stanowi rozwinięcie działań oraz założeń programowych realizowanych w sferze społecznej.

2. Dokumenty strategiczne polityki społecznej unijne, krajowe, regionalne

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy powinien być zgodny z innymi gminnymi dokumentami strategicznymi oraz dokumentami strategicznymi na poziomie powiatu, województwa i kraju. Dokument ten powinien kształtować aktywny model polityki społecznej w gminie, np. opierający się na współpracy wszystkich instytucji rządowych, samorządowych, pozarządowych oraz przedstawicieli biznesu oraz zakładający budowanie szerokiego partnerstwa lokalnego.

Dokument Strategii musi być zgodny z założeniami polityki społecznej Unii Europejskiej dotyczącymi:

- zapewnienia wszystkim dostępu do pracy, zasobów, praw, dóbr i usług,
- zapobiegania ryzyku „wykluczenia”,
- pomocy dla osób najbardziej narażonych na „wykluczenie” (wspieranie najsłabszych),
- mobilizacji organizacji ze sfery polityki gospodarczej i społecznej.

Na poziomie Unii Europejskiej, w zakresie działań związanych z realizacją polityki społecznej, ważny jest dokument "EUROPA 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu", która w roku 2010 zastąpiła Strategię Lizbońską.

Głównymi dokumentami wyznaczającymi kierunki rozwoju Polski są: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) i Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego, w sektorze polityki społecznej natomiast: Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego i Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego. Na poziomie centralnym, np. przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, realizowanych jest szereg programów z zakresu wsparcia konkretnych problemów społecznych w perspektywie długoterminowej.

Schemat 1. Priorytety i cele Strategii Europa 2020

Źródło: opracowanie własne

Cele:

- osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75 %
- poprawa warunków prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej
- zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20 %
- podniesienie poziomu wykształcenia
- wspieranie włączenia społecznego

Tabela 1. Główne cele polityki społecznej w dokumentach strategicznych unijnych, krajowych i regionalnych

Źródło: opracowanie własne

Polityki społeczne europejskie	
Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia	Celem jest stworzenie warunków do unowocześnienia rynków pracy w związku z rosnącym poziomem bezrobocia oraz zapewnienie trwałości modeli społecznych. Oznacza to wzmocnienie pozycji obywateli, poprzez umożliwienie im zdobywania nowych umiejętności, tak aby obecni i przyszli pracownicy mogli przystosować się do nowych warunków i ewentualnej zmiany kariery, aby ograniczyć bezrobocie i podnieść wydajność siły roboczej.
Europejski program walki z ubóstwem	Projekt dąży do zapewnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, i ma na celu zwiększenie świadomości i uznanie praw podstawowych osób ubogich i wykluczonych społecznie, dając im szansę godnego życia i aktywnego uczestniczenia w życiu społecznym
Polityka społeczna Polski	
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do	Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym

<p>2030 r.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną • Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony • Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu
<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Gminy i Miasta, Obszary Wiejskie</p>	<p>Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów • Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych • Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie
<p>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020</p>	<p>Rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób, tak aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost zatrudnienia • Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych • Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym • Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej • Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli
<p>Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020</p>	<p>Wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno- gospodarczym Polski.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji • Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne. • Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy • Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego
<p>Cele polityki społecznej województwa mazowieckiego</p>	
<p>Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2014 – 2020</p>	<p>Misja: Włączenie społeczne i przeciwdziałanie ubóstwu dla poprawy jakości życia mieszkańców Mazowsza. Cel strategiczny: Wzmocnienie kapitału ludzkiego do aktywności, samodzielności i integracji społecznej. OBSZAR I Regionalne polityki publiczne dla zidentyfikowanych problemów społecznych z wyodrębnionymi programami wojewódzkimi Cel główny: Rozwój zintegrowanego systemu realizacji polityk publicznych dla strategicznego zarządzania polityką społeczną Regionu Bezrobocie Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu bezrobocia, zapewnienie spójności działań. Cel główny rekomendowany do Regionalnego Planu na rzecz Zatrudnienia: Zwiększenie aktywności zawodowej dla osób pozostających bez zatrudnienia, w szczególności dla grup defaworyzowanych. Niepełnosprawność Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu niepełnosprawności, zapewnienie spójności działań. Cel główny rekomendowany do Wojewódzkiego Programu Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Realizacji Zadań na rzecz Zatrudnienia Osób Niepełnosprawnych: Wyrównywanie szans dla osób z niepełnosprawnością oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu.</p>

	<p>Długotrwała lub ciężka choroba Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu długotrwałej i ciężkiej choroby, zapewnienie spójności działań. Cel główny rekomendowany do Wojewódzkiego Programu Pomocy i Oparcia Społecznego dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi: Poprawa dostępu do usług społecznych w tym zdrowotnych dla osób długotrwale lub ciężko chorych.</p> <p>Przemoc w rodzinie Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu przemocy w rodzinie, zapewnienie spójności działań. Cel główny rekomendowany do Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie: Zwiększenie zakresu i liczby działań profilaktycznych i specjalistycznych realizowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>Ochrona ofiar handlu ludźmi Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie ochrony ofiar handlu ludźmi, zapewnienie spójności działań. Cel główny rekomendowany do realizacji: Zwiększenie spójności systemu przeciwdziałania handlu ludźmi przy współpracy wszystkich służb publicznych i organizacji pozarządowych. Cel szczegółowy rekomendowany do realizacji: Zwiększenie dostępności programów profilaktycznych uwrażliwiających społeczność na problematykę handlu ludźmi.</p> <p>Alkoholizm lub narkomania Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie uzależnień w tym nowych zagrożeń, zapewnienie spójności działań. Cel główny rekomendowany do Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: Przeciwdziałanie uzależnieniom poprzez rozwój działań profilaktycznych, ze szczególnym uwzględnieniem działań interdyscyplinarnych i współpracy służb i instytucji. Cel główny rekomendowany do Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii: Zwiększenie spójności działań na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom od narkotyków Cele szczegółowe rekomendowane do Programu Przeciwdziałania Narkomanii:</p> <ul style="list-style-type: none">• Tworzenie zintegrowanego systemu działań profilaktycznych w środowisku szkolnym i pozaszkolnym dla dzieci i młodzieży,• Wspieranie rozwoju systemu specjalistycznego wsparcia udzielanego osobom wykluczonym lub zagrożonym wykluczeniem na skutek uzależnienia, zmierzającego do ich integracji społecznej i zawodowej. <p>Sieroctwo Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu sieroctwa, zapewnienie spójności działań. Cel główny rekomendowany do Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej: Rozwój systemów wspierania rodziny oraz pieczy nad dzieckiem sprawdzonych w środowisku lokalnym, w tym także w formie przysposobienia.</p> <p>Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, zapewnienie spójności działań. Cel główny rekomendowany do Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej: Wzrost kompetencji rodziców i opiekunów dzieci zagrożonych dysfunkcją w zakresie sprawowania funkcji rodzicielskich.</p> <p>Ochrona macierzyństwa lub wielodzietności</p>
--	--

	<p>Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie ochrony macierzyństwa i wielodzietności, zapewnienie spójności działań.</p> <p>Cel główny rekomendowany do Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej: Rozwój systemu wspierania rodziny i ochrony macierzyństwa.</p> <p>Zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe</p> <p>Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu zdarzeń losowych i sytuacji kryzysowych, zapewnienie spójności działań.</p> <p>Cel główny rekomendowany do realizacji: Rozwijanie współpracy służb i instytucji umożliwiającej interdyscyplinarne zapobieganie występowaniu sytuacji kryzysowych i reagowanie w stanach kryzysu.</p> <p>Kłęska żywiolowa lub ekologiczna</p> <p>Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu kłęski żywiolowej i ekologicznej, zapewnienie spójności działań.</p> <p>Cel główny rekomendowany do realizacji: Tworzenie i rozwój skutecznego, zintegrowanego systemu zabezpieczenia przed kłęskami żywiolowymi i konsekwencjami zdarzeń ekologicznych.</p> <p>Trudności w integracji cudzoziemców</p> <p>Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu trudności w integracji cudzoziemców, zapewnienie spójności działań.</p> <p>Cel główny rekomendowany do realizacji: Rozwój usług i projektów społecznych na rzecz integracji cudzoziemców/uchodźców.</p> <p>Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego</p> <p>Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, zapewnienie spójności działań.</p> <p>Cel główny rekomendowany do realizacji: Rozwój systemu pomocy penitencjarnej na rzecz integracji społeczno-zawodowej osób opuszczających zakłady karne.</p> <p>OBSZAR II Regionalne polityki publiczne dla zidentyfikowanych problemów społecznych bez wyodrębnionych programów wojewódzkich</p> <p>Cel główny: Wzmocnienie inkluzji społecznej poprzez realizację działań profilaktycznych i aktywizujących</p> <p>Ubóstwo</p> <p>Cel główny: Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin.</p> <p>Bezdomność</p> <p>Cel główny: Rozwój sieci współpracy w zakresie przeciwdziałania bezdomności i wykluczeniu mieszkaniowemu w regionie ze szczególnym uwzględnieniem działań międzysektorowych.</p> <p>OBSZAR III Nowe regionalne polityki publiczne dla rozwoju województwa</p> <p>Cel główny: Poprawa dostępności, integracji i jakości usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym przy zwiększonym udziale organizacji pozarządowych w realizacji zadań polityki społecznej Regionu</p> <p>Polityka rodzinna</p> <p>Cel główny: Rozwój działań profilaktycznych i specjalistycznych na rzecz ochrony dziecka i wzmocnienia rodziny.</p> <p>Polityka senioralna</p> <p>Cel główny: Rozwój zróżnicowanych form oraz usług społecznych wspierających samodzielność i aktywność osób starszych.</p> <p>Polityka rozwoju ekonomii społecznej</p> <p>Cel główny: Rozwój ekonomii społecznej jako integralnego elementu życia społeczno-gospodarczego regionu opartego na zasadach międzysektorowego partnerstwa.</p> <p>Polityka de instytucjonalizacji i rozwoju usług społecznych</p>
--	--

	<p>Cel główny: Rozwój zintegrowanego systemu usług społecznych w regionie, deinstytucjonalizacja usług.</p>
<p>Plan Rozwoju Ekonomii Społecznej na Mazowszu na lata 2013 – 2020</p>	<p>Misja: Mieszkańcy Mazowsza tworzą społeczności lokalne, których aktywność bazuje na odpowiedzialności, godności, pracy i partnerskich relacjach służących zrównoważonemu rozwojowi i podnoszeniu jakości życia.</p> <p>Cel ogólny: Ekonomia Społeczna jest integralnym elementem życia społeczno-gospodarczego regionu opartego na zasadach międzysektorowego partnerstwa i świadomości wspólnych celów. Zapewniona jest swoboda realizacji różnorodnych inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej oraz niezbędne i adekwatne wsparcie dla ich prowadzenia.</p>
<p>Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Mazowieckim na lata 2015 – 2020</p>	<p>Misja: Rozwój prorodzinnych form wsparcia rodzin z dzieckiem na Mazowszu.</p> <p>Cel strategiczny: Rozwój oraz poprawa jakości i dostępności usług oraz zasobów kadrowych i instytucjonalnych w obszarze wspierania rodziny i opieki nad dzieckiem oraz zorganizowanie sprawnego i spójnego systemu pieczy zastępczej adekwatnego do potrzeb lokalnych i regionalnych.</p> <p>OBSZAR I: Polityka rodzinna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inwestowanie w powszechne, dobrej jakości i dostępne usługi dla rodzin z dziećmi, • Rozwój działań profilaktycznych i specjalistycznych na rzecz ochrony dziecka i wzmocnienia rodziny, • Zwiększenie kompetencji kadr odpowiedzialnych za wspieranie rodzin z dziećmi, • Prowadzenie przez samorzady powiatowe i gminne polityki rodzinnej. <p>OBSZAR II: Wsparcie rodzin z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost kompetencji rodziców i opiekunów dzieci zagrożonych dysfunkcją w zakresie sprawowania funkcji rodzicielskich, • Rozwój asystentury rodzinnej oraz wzrost jakości i zakresu współpracy osób/instytucji pracujących na rzecz rodziny, • Wzmacnianie aktywności społecznej rodziny i jej samodzielności ekonomicznej. <p>OBSZAR III: Wsparcie rodzin z problemami sieroctwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój systemów wspierania rodziny oraz pieczy nad dzieckiem sprawowanych w środowisku lokalnym, w tym także w formie przysposobienia, • Wsparcie działań związanych z procesem przysposobienia, promocja adopcji z zachowaniem dbałości o prawidłowy dobór rodziców adopcyjnych. <p>OBSZAR IV: Wsparcie rodzin z problemami w zakresie ochrony macierzyństwa i wielodzietności</p> <p>Rozwój systemu wspierania rodziny oraz ochrony macierzyństwa i wielodzietności.</p>
<p>Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2016 – 2020</p>	<p>Cel strategiczny: Podniesienie jakości działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych</p> <p>Obszar 1: Profilaktyka problemów alkoholowych oraz pomoc rodzinom z problemem alkoholowym, w tym przeciwdziałanie przemocy.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości i wsparcie programów oraz działań profilaktycznych adresowych do dzieci, młodzieży i osób dorosłych ze szczególnym uwzględnieniem programów opartych na dowodach naukowych, • Zwiększenie pomocy rodzinom z problemem alkoholowym, w tym przeciwdziałanie przemocy <p>Obszar 2. Współpraca z gminami oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości działań samorządów gminnych w zakresie realizacji gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,

	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie jakości współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych w województwie mazowieckim, • Ograniczenie zjawiska nietrzeźwości w ruchu drogowym. <p>Obszar 3. Leczenie, rehabilitacja i reintegracja osób uzależnionych od alkoholu, pijących szkodliwie oraz osób współuzależnionych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie dostępności do leczenia odwykowego i zapewnienie lepszej pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym, pijącym szkodliwie oraz członkom ich rodzin, • Rozwój wsparcia w zakresie rehabilitacji oraz reintegracji dla osób uzależnionych od alkoholu. <p>Obszar 4. Badania i monitoring problemów alkoholowych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Monitorowanie i analiza zjawisk związanych z problemami alkoholowymi na Mazowszu.
<p>Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017 – 2020</p>	<p>Misja: Ograniczenie używania narkotyków oraz środków zastępczych (tzw. „dopalaczy”) i związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych.</p> <p>Obszar: Profilaktyka, informacja, edukacja Zmniejszenie popytu na narkotyki i środki zastępcze w województwie mazowieckim</p> <p>Obszar: Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna Poprawa jakości życia osób używających narkotyki szkodliwie i osób uzależnionych</p> <p>Obszar: Badania i monitoring Wsparcie analityczne realizacji WPPN poprzez prowadzenie badań oraz monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i przebiegu programu</p> <p>Obszar: Współpraca międzynarodowa i krajowa Wspieranie działań wojewódzkich w ramach współpracy międzynarodowej i krajowej</p>
<p>Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017 - 2020</p>	<p>Misja: Wzmocnienie działań regionalnych w województwie mazowieckim, w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie</p> <p>OBSZAR: Profilaktyka i edukacja społeczna Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>OBSZAR: Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.</p> <p>OBSZAR: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.</p> <p>OBSZAR: Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.</p>
Zapisy polityki społecznej powiatu szydlowieckiego	
<p>Strategia Rozwoju Powiatu Szydłowieckiego na lata 2015-2025</p>	<p>Priorytety rozwojowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konkurencyjny rynek pracy; • aktywne społeczeństwo; • bezpieczny powiat; • nowoczesna infrastruktura; • marka lokalna <p>CEL STRATEGICZNY: Redukcja bezrobocia i tworzenie nowych miejsc pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzenie efektywnych instrumentów walki z bezrobociem; • tworzenie efektywnych instrumentów wsparcia dla małej, rodzinnej przedsiębiorczości;

	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystanie potencjałów endogenicznych do rozwoju przedsiębiorczości lokalnej związanej z przetwórstwem rolno-spożywczym, eksploatacją kopalin, potencjałem turystycznym, rozwojem energetyki odnawialnej w oparciu o produkcję rolniczą oraz energię słoneczną; • stworzenie atrakcyjnej oferty dla inwestorów; • dostosowanie kompetencji zasobów pracy do lokalnych specjalności; • dostosowanie programów nauczania w szkołach zawodowych i ponadgimnazjalnych do potrzeb rynku pracy. <p>CEL STRATEGICZNY: Dostępność i spójność</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie jak najlepszych warunków rozwoju społecznego poprzez funkcjonowanie usług publicznych na wysokim poziomie; • poprawa stanu dróg powiatowych i gminnych; • poprawa komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej powiatu; • poprawa dostępu do szerokopasmowego internetu i usług cyfrowych; • poprawa jakości przestrzeni publicznej poprzez rewitalizację i rewaloryzację zdewastowanych obiektów. <p>CEL STRATEGICZNY: Rozwój społeczny</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizacja działań na rzecz poprawy potencjału ludnościowego powiatu – przede wszystkim poprzez przeciwdziałanie migracjom; • tworzenie jak najlepszych warunków życia oraz przeciwdziałanie jakimkolwiek formom wykluczenia poprzez tworzenie warunków zapewniających pełną partycypację w życiu społecznym seniorów w odpowiedzi na prognozowane wyzwania demograficzne; • zapewnienie warunków rozwoju społecznego osób niepełnosprawnych; - zmiana postaw społecznych mająca na celu zwiększenie poziomu kompetencji, wiedzy, umiejętności, zwiększenie poziomu aktywności i zaangażowania społecznego, poprawę stanu zdrowia; • zachęcanie do większej aktywności, poprzez uprawianie amatorskiego sportu i rekreacji jako formy aktywności fizycznej sprzyjającej pozostawaniu w zdrowiu; • poprawa atrakcyjności i jakości nauczania placówek edukacyjnych zlokalizowanych w powiecie; • poprawa dostępności i jakości usług pomocy społecznej; - poprawa dostępności usług medycznych; • wzmacnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi • tworzenie warunków do rozwoju aktywności obywatelskiej. <p>CEL STRATEGICZNY: Bezpieczeństwo</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa sprawności służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ludności i mienia; - poprawa bezpieczeństwa lokalnego; • poprawa efektywności zarządzania kryzysowego; • poprawa bezpieczeństwa na drogach powiatowych i gminnych. <p>CEL STRATEGICZNY: Rozwój i modernizacja infrastruktury o znaczeniu strategicznym</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa jakości bazy placówek oświatowych na terenie powiatu; • poprawa jakości i dostępności infrastruktury pomocy społecznej.
--	---

<p>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu</p>	<p>Cel główny: Stworzenie systemu wsparcia i rozwoju przeciwdziałającego wykluczeniu społeczno-gospodarczemu mieszkańców oraz wspierającego wszechstronny rozwój Powiatu</p> <p>Cel 1. Zapewnienie optymalnych warunków życia osób i rodzin</p>
---	---

Szydłowieckiego na lata 2015-2020	<p>Cel 2. Promocja zatrudnienia oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy. Stworzenie korzystnych warunków dla przedsiębiorców i potencjalnych inwestorów</p> <p>Cel 3. Stworzenie systemu wsparcia społecznego dla osób wykluczonych, uzależnionych i znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych</p> <p>Cel 4. Ukierunkowanie działań instytucji na zaspokajanie potrzeb mieszkańców Powiatu Szydłowieckiego, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb zdrowotnych i edukacyjnych</p>
--	--

Schemat 2. Cele Strategii Rozwoju Gminy Szydłowiec na lata 2015-2025

Źródło: opracowanie własne

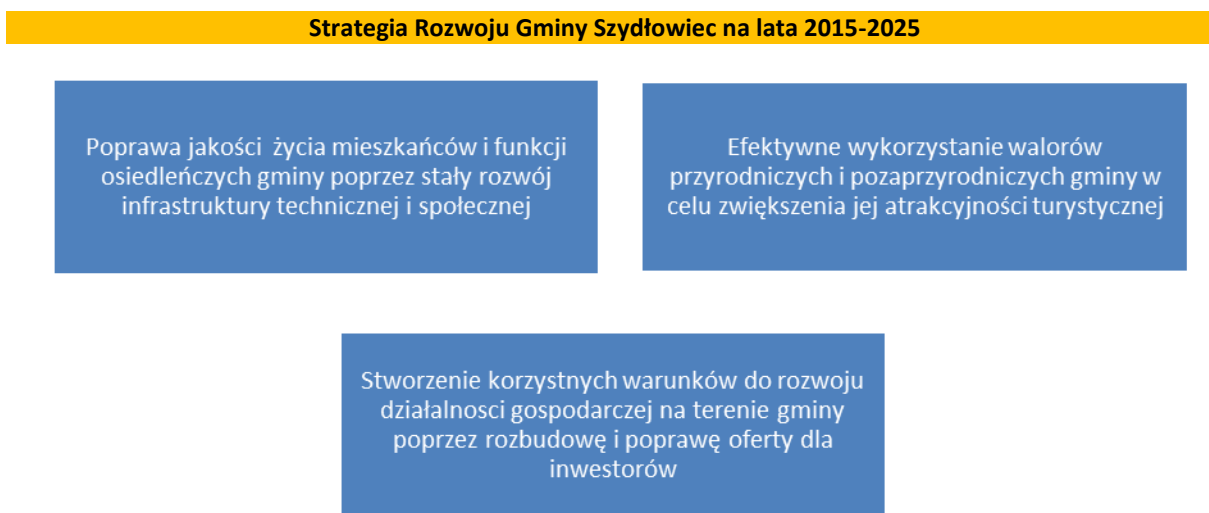

Tabela 2. Cele społeczne polityki Gminy Szydłowiec

Źródło: opracowanie własne

Dokument	Założenia
Gminny Program Rewitalizacji Gminy Szydłowiec 2016-2023	<p>Wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszaru rewitalizacji Gminy Szydłowiec poprzez kompleksową rewitalizację społeczno-gospodarczą.</p> <p>Cel 1. Aktywizacja mieszkańców</p> <p>Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców</p> <p>Cel 2. Rozwój struktury przestrzenno-funkcjonalnej obszaru rewitalizacji</p> <p>Nowoczesna przestrzeń</p> <p>Rozwój infrastruktury</p> <p>Rozwój przedsiębiorczości</p>
Strategia Rozwoju Oświaty w Gminie Szydłowiec na lata 2020-2025	<p>Zakres priorytetowych obszarów interwencji strategicznej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wysoka jakość edukacji i atrakcyjna oferta edukacyjna 2. Nowoczesna baza edukacyjna 3. Optymalizacja zarządzania oświatą.
Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020	<p>Cele programu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promocja zdrowego, wolnego od środków uzależniających, stylu życia. • Ograniczenie procesu degradacji osób uzależnionych od środków psychoaktywnych i ich rodzin oraz osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkotyków, zwiększenie dostępności do terapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych. • Zapobieganie powstawaniu nowych, niekorzystnych problemów społecznych wynikających z używania środków psychoaktywnych
Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Szydłowiec na lata 2020 – 2022	<p>Głównym założeniem Programu jest utworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia umożliwiającego poprawę sytuacji społecznej rodzin oraz wsparcie ich w prawidłowym funkcjonowaniu poprzez realizowanie skoordynowanej polityki przez wyspecjalizowane instytucje na szczeblu lokalnym.</p>

<p>Uchwała Nr XIV/97/19 Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 27 listopada 2019 roku</p>	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny • Praca z rodziną • Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących zdarzeń i sytuacji • Działania zabezpieczające • Profilaktyczne działania na rzecz wspierania rodzin
<p>Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2021 w Gminie Szydłowiec Uchwała Nr XXIX/196/17 Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 31 stycznia 2017 r.</p>	<p>Cel główny Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie. 2) Zwiększenie pomocy i ochrony osób doznających przemocy w rodzinie. 3) Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. 4) Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług. <p>Założenia Programu</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Profilaktyka i edukacja społeczna mieszkańców Gminy Szydłowiec, w tym osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie. 2) Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie. 3) Promowanie wolnego od przemocy modelu rodziny. 4) Działania Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie przeciwdziałania przemocy. 5) Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

3. Charakterystyka Gminy Szydłowiec

3.1. Informacje ogólne o Gminie Szydłowiec

Rysunek 2. Wizytówka Gminy Szydłowiec

Źródło: <http://www.szydlowiec.pl/index.php?lang=pl>

Ratusz Miejski w Szydłowcu

Centrum Kultury Zamek w Szydłowcu

Gmina Szydłowiec położona jest na południowym skraju województwa mazowieckiego, przy ważnym szlaku komunikacyjnym – drodze krajowej E7. Gmina usytuowana jest pomiędzy Radomiem, a Skarżyskiem-Kamienną (woj. świętokrzyskie).

Graniczy z gminami: Chlewiska, Jastrząb, Mirów, Orońsko, Bliżyn, Skarżysko-Kamienna, Wieniawa, Wolanów. Miasto Szydłowiec jest siedzibą władz powiatu.

Powierzchnia Gminy Szydłowiec wynosi 138,15 km², stanowi to 30,6% powierzchni powiatu, 0,39% powierzchni województwa.

Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 137 osób/km². Według stanu na koniec 2019 roku, liczba ludności Gminy Szydłowiec wyniosła 18 698 osób, z czego 51% stanowiły kobiety, a 49% mężczyźni. Ludność miasta wynosiła 11 697 osób, a terenu wiejskiego gminy 7 011 osób. Liczba ludności gminy stanowi 47,1 % ludności powiatu szydłowieckiego. W wieku produkcyjnym jest 60,6 % mieszkańców gminy, w wieku przedprodukcyjnym – 17%, w poprodukcyjnym – 22,4%.

Szydłowiec to wielofunkcyjny ośrodek miejski skupiający najważniejsze urzędy i instytucje o zasięgu lokalnym zarówno w zakresie ochrony zdrowia, oświaty, kultury, jak i administracji, handlu, bankowości, ubezpieczeń, sądownictwa, itd.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta wyróżnia się podstawowe elementy zainwestowania z przewagą funkcji: mieszkaniowych, usługowo-handlowych, przemysłowych i komunikacyjnych. W zagospodarowaniu wsi przeważają użytki rolne i lasy.

W gminie nie ma specjalizacji przemysłu i gospodarki rolnej.

3.2. Budżet Gminy Szydłowiec

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym, Gmina Szydłowiec prowadzi gospodarkę finansową w oparciu o budżet, który jest rocznym planem dochodów i wydatków. Budżet jest finansowym wyrazem i instrumentem polityki gospodarczej gminy.

Tabela 3. Dochody i wydatki budżetu Miasta i Gminy Szydłowiec w latach 2013-2019

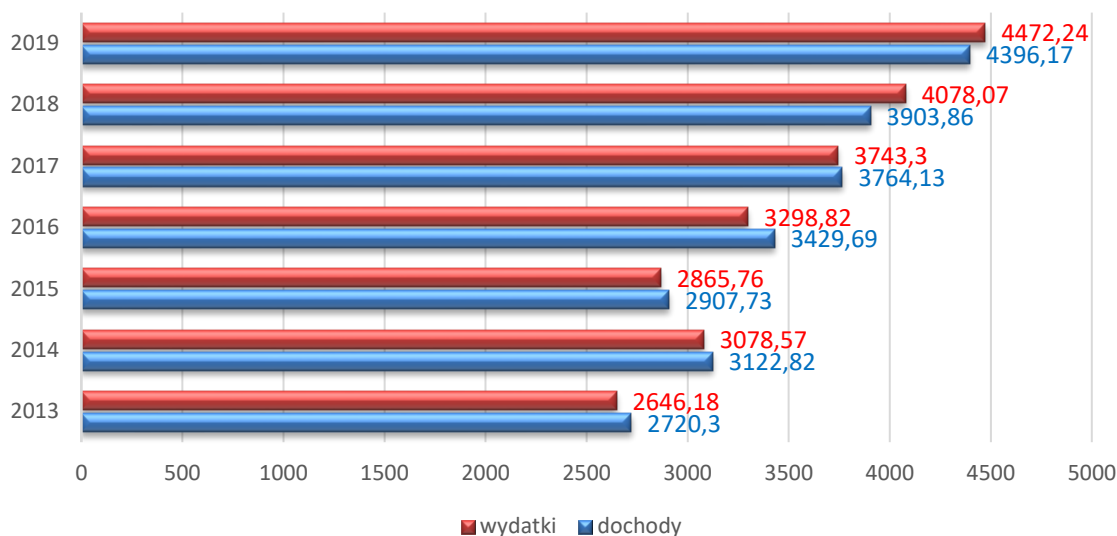
Źródło: GUS

Rok	Dochody	Wydatki
2013	52 539 897,31	51 108 377,41
2014	59 864 439,86	59 016 109,34
2015	55 421 261,74	54 621 370,19
2016	65 040 558,95	62 558 815,63
2017	71 198 544,97	70 804 517,55
2018	73 482 395,80	76 761 570,20
2019	82 489 764,87	83 917 046,08

Wydatki budżetu Gminy Szydłowiec na pomoc społeczną wyniosły 4 445 627,02 zł, a na pozostałe zadania polityki społecznej wydano kwotę 70 675 zł (razem stanowi to ok. 5,4% wydatków gminnych).

Wykres 1. Dochody i wydatki budżetu Miasta i Gminy Szydłowiec na 1 mieszkańca w zł w latach 2013-2019

Źródło: GUS

W ostatnich latach w sferze społecznej z budżetu Gminy Szydłowiec oraz przy wsparciu środków zewnętrznych przeprowadzono następujące działania:

- budowa i remonty budynków z przeznaczeniem na świetlice wiejskie w miejscowościach: Chustki, Świerczek II, Korzyce, Ciehostowice (w trakcie realizacji),
- budowa placów zabaw w miejscowościach: Wilcza Wola, Wysoka oraz otwartej strefy aktywności w Świerczku,
- budowa altany dla mieszkańców sołectw: Hucisko, Szydłówek,
- inwestycje przy zbiorniku w Szydłowcu: skatepark, plac zabaw, siłownia plenerowa, altanki, boiska do piłki plażowej (nożnej i ręcznej), pomost,
- modernizacja świetlicy przy szkole w Majdowie,
- termomodernizacja budynku WTZ wraz z wymianą ogrodzenia,
- utworzenie siłowni zewnętrznych w Szydłowcu: Osiedle Wschód, Park Radziwiłłowski,
- remont Szkoły Podstawowej nr 2 w Szydłowcu, Szkoły Podstawowej w Majdowie, Szkoły Podstawowej w Wysokiej,
- budowa Żłobka Miejskiego Nr 1 i Nr 2 w Szydłowcu,
- rozbudowa Przedszkola nr 2 w Szydłowcu,
- budowa, rozbudowa oraz modernizacja infrastruktury drogowej,
- likwidacja barier architektonicznych,
- budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Książek Stary, Książek Nowy, Książek Majdowski, Barak, Wola Korzeniowa,
- remont pomieszczeń MOPS w Szydłowcu,
- modernizacja zaplecza stadionu MKS Szydłowianka,
- budowa i modernizacja mieszkań socjalnych,
- modernizacja remiz OSP w Woli Korzeniowej, Majdowie i Jankowicach,
- modernizacja kina Górnik (w trakcie).

3.3. Sytuacja demograficzna Gminy Szydłowiec

Według ewidencji ludności (dane GUS, stan na koniec 2019 r.) Gminę Szydłowiec zamieszkuje 18 698 osób, w tym 9 221 mężczyzn i 9 477 kobiet, ponad 62 % ludności mieszka na terenie miasta. W latach 2013-2019 ludność gminy zmniejszyła się o prawie 3 punkty procentowe.

Wykres 2. Liczna ludności w Gminie Szydłowiec na przestrzeni lat 2013– 2019

Źródło: GUS

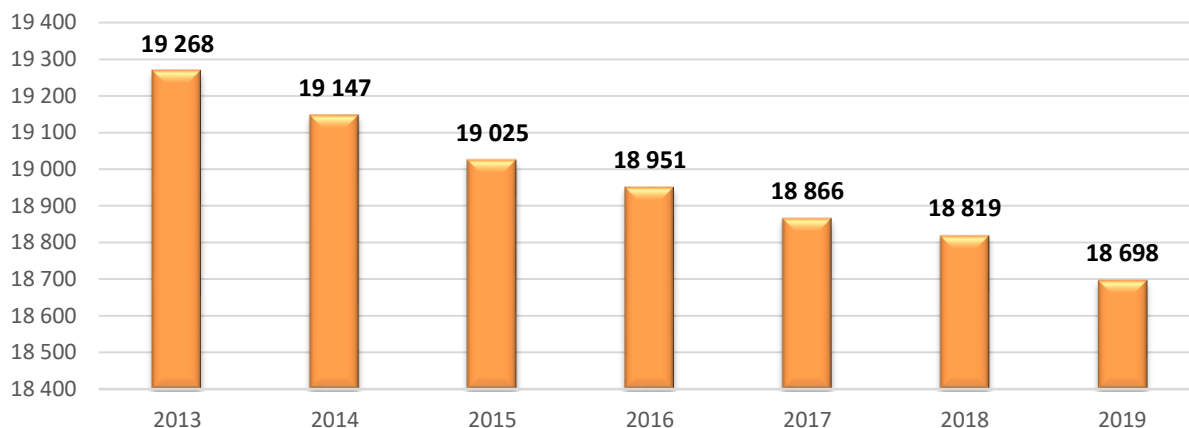

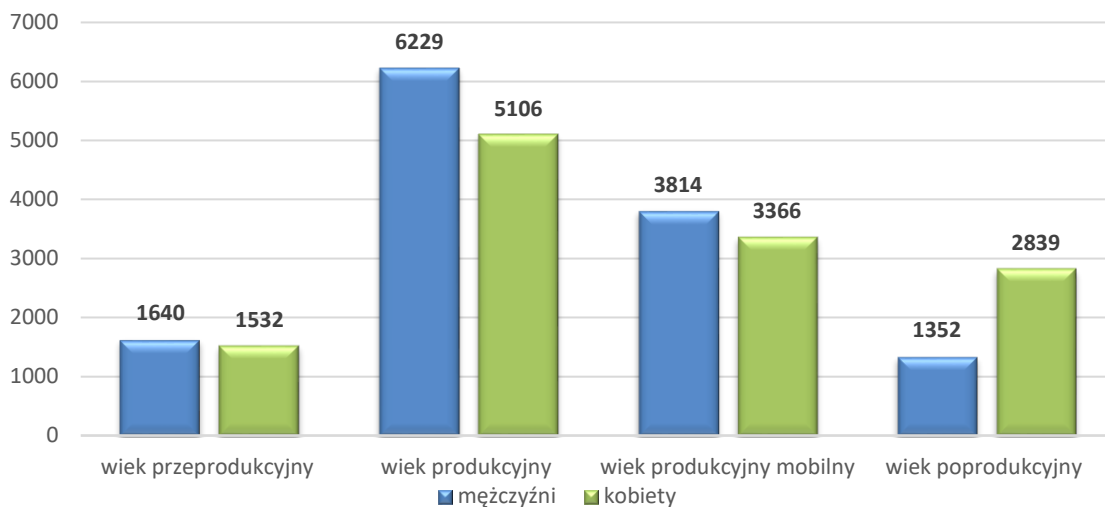
Tabela 4. Statystyki liczby ludności w Gminie Szydłowiec w latach 2013-2019

Źródło: GUS

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba ludności ogółem	19 268	19 147	19 025	18 951	18 886	18 819	18 698
Liczba ludności miasta	12 064	12 049	11 940	11 894	11 854	11 779	11 687
Liczba ludności terenu wiejskiego	7 204	7 098	7 085	7 057	7 012	7 040	7 011
Liczba mężczyzn ogółem	9 507	9 449	9 394	9 354	9 323	9 292	9 221
Liczba kobiet ogółem	9 761	9 698	9 631	9 597	9 543	9 527	9 477

Wykres 3. Liczba ludności w Gminie Szydłowiec w roku 2019 według kryterium wieku i płci

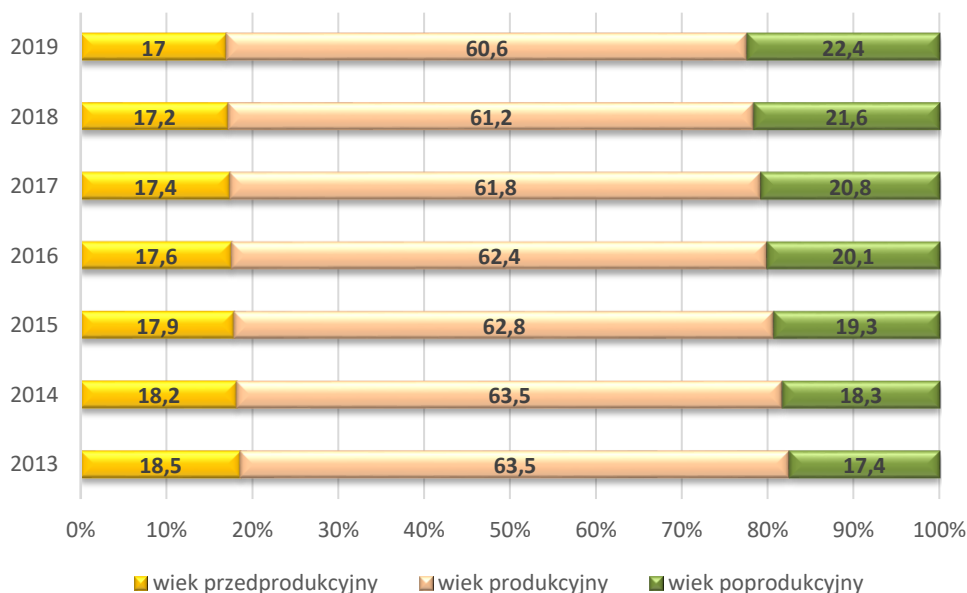
Źródło: GUS

Jednym z najważniejszych czynników rozwojowych jest struktura wiekowa ludności gminy. Populacja Gminy Szydłowiec charakteryzuje się obecnie bardzo mało korzystną strukturą wiekową ze względu na zmniejszającą się liczbę mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Według danych GUS (stan na koniec 2019 r.), przedstawia się ona następująco: tylko 17% ogółu mieszkańców stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym, 60,6% osoby w wieku produkcyjnym, a 22,4% osoby w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 4. Procentowe zmiany liczby ludności według ekonomicznych grup wieku w Gminie Szydłowiec na przestrzeni lat 2013 – 2019

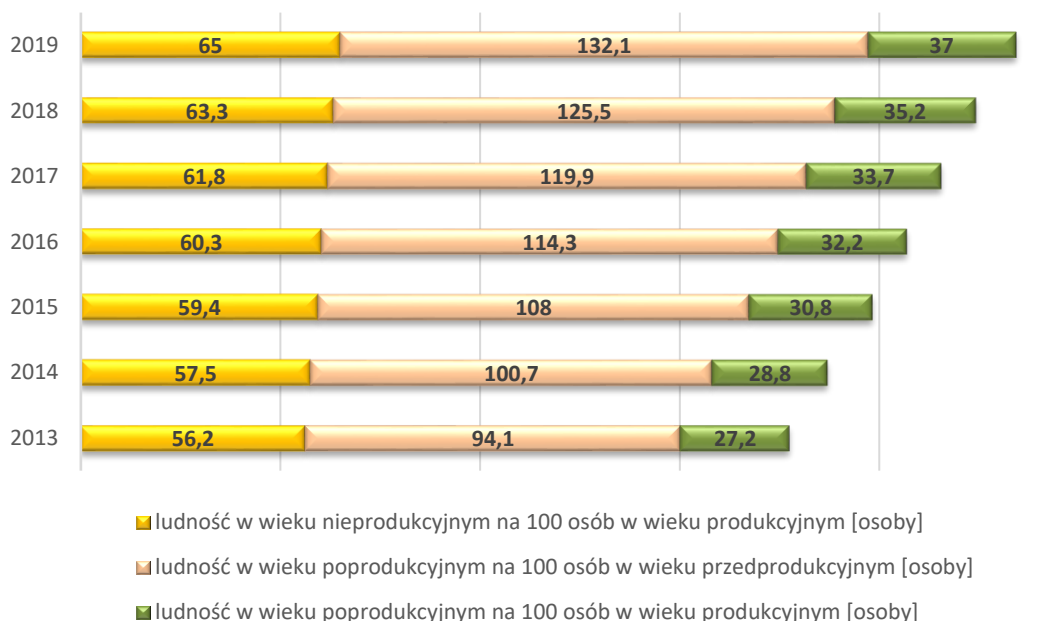
Źródło: GUS

Ludność w wieku produkcyjnym stanowi potencjalne zasoby pracy. W analizowanym okresie liczebność tej grupy wiekowej stale się zmniejsza. W roku 2013 na terenie gminy było 63,5% zamieszkujących osób było w wieku produkcyjnym, a w roku 2019 już tylko 60,6% - zmiana o niemal 3 punkty procentowe.

Wykres 5. Zmiany wskaźnika obciążenia demograficznego w latach 2013 – 2019 w Gminie Szydłowiec

Źródło: GUS

Spada liczba osób w wieku przedprodukcyjnym – w ciągu analizowanych 7 lat – spadła o 1,5%. Wskaźniki te przekładają się na rosnącą liczbę mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym – wzrost o 5 punktów procentowych. Jest to bardzo niekorzystny trend społeczny, dodatkowo żadne czynniki nie prognozują jego zmiany.

Zmiany wskaźników obciążenia demograficznego wykazują, że im wyższa wartość wskaźnika obciążenia demograficznego, tym bardziej niekorzystny wpływ na lokalny rynek pracy. Wysoki wskaźnik oznacza sytuację, w której zbyt duży odsetek ludności utrzymuje się z socjalnych źródeł dochodów.

Sytuację demograficzną kształtują także wskaźniki, tj. przyrostu naturalnego oraz salda migracji. Przyrost naturalny w danym roku jest różnicą między liczbą żywych urodzeń a liczbą zgonów – w roku 2019 w gminie wynosił -35 osób. Migracje ludności to ruch ludności związany ze zmianą miejsca zamieszkania – w roku 2019 saldo wyniosło -104 osoby.

Biorąc pod uwagę powyższe dane, można stwierdzić, że liczba mieszkańców gminy systematycznie spada i jest to trend utrzymujący się.

Teren gminy nie jest korzystny do osiedlania się, z kilku względów np. oddalenia od znaczących ośrodków wzrostu i brak dużych, nowoczesnych zakładów pracy.

Prognozy demograficzne dla gminy Szydłowiec również wykazują tendencje spadku liczby mieszkańców.

3.4. Dostępność instytucji społecznych dla mieszkańców Gminy Szydłowiec

Na terenie gminy mieszkańcy powinni mieć zapewniony dostęp przynajmniej do podstawowych instytucji administracyjnych, oświatowych, instytucji z zakresu bezpieczeństwa, ochrony zdrowia, pomocy społecznej.

Tabela 5. Infrastruktura społeczna na terenie gminy Szydłowiec

Opracowanie własne

Instytucje administracyjne
<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Miejski w Szydłowcu • Starostwo Powiatowe w Szydłowcu • Zespół Edukacji i Finansów Oświaty w Szydłowcu • Powiatowy Urząd Pracy w Szydłowcu • Sąd Rejonowy w Szydłowcu • Prokuratura Rejonowa w Przysusze Ośrodek Zamiejscowy w Szydłowcu • Zakład Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat w Szydłowcu • Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Palcówka terenowa w Radomiu • Biuro Powiatowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Szydłowcu
Instytucje społeczne
<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szydłowcu • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Szydłowcu • Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Typu Rodzinnego w Wysokiej
Bezpieczeństwo
<ul style="list-style-type: none"> • Komenda Powiatowa Policji w Szydłowcu • Komenda Powiatowej Straży Pożarnej w Szydłowcu • Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych w: Jankowicach, Majdowie, Sadku, Szydłowcu, Woli Korzeniowej, Wysokiej
Ochrona zdrowotna
<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Szydłowcu • Przychodnia Specjalistyczna w Szydłowcu • Przychodnia Rejonowa w Szydłowcu • Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Szydłowcu
Oświata
<ul style="list-style-type: none"> • Żłobek Miejski nr 1 w Szydłowcu • Żłobek Miejski nr 2 w Szydłowcu • Przedszkole Samorządowe nr 1 im. Tęczowego Misia w Szydłowcu • Przedszkole Samorządowe nr 2 „Mali odkrywcy” z Oddziałami Integracyjnymi w Szydłowcu • Publiczna Szkoła Podstawowa im. gen. Stefana Grota Roweckiego w Wysokiej • Publiczna Szkoła Podstawowa im. Janusza Kusocińskiego w Sadku • Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. Jana III Sobieskiego w Szydłowcu • Publiczna Szkoła Podstawowa im. Biskupa Jana Chrapka w Majdowie • Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Pawła II w Dziechowie • Zespół Szkół Ogólnokształcących im. H. Sienkiewicza w Szydłowcu • Zespół Szkół im. Korpusu Ochrony Pogranicza w Szydłowcu • Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Szydłowcu • Niepubliczne Przedszkole „Królestwo Przedszkolaka” w Szydłowcu • Integracyjne Przedszkole Montessori z Oddziałami Specjalnymi „Malinowy Ogród” w Szydłowcu • Szkoła Podstawowa Montessori w Szydłowcu • Przedszkole Niepubliczne Akademia Tygrysków w Szydłowcu • Niepubliczne Przedszkole „Kolorowa Stonoga” • Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Strefa Karolka” w Szydłowcu • Niepubliczne Przedszkole „Kreatywne Dzieciaki” w Szydłowcu
Kultura
<ul style="list-style-type: none"> • Szydłowieckie Centrum Kultury ZAMEK w Szydłowcu • Regionalne Centrum Biblioteczno-Multimedialne w Szydłowcu • Powiatowa Biblioteka Publiczna w Szydłowcu • Biblioteka Pedagogiczna w Szydłowcu

Sport i rekreacja
<ul style="list-style-type: none">• Ośrodek Rekreacyjno-Sportowy ZALEW w Szydłowcu• Obiekty MKS w Szydłowcu
Spółki prawa handlowego
<ul style="list-style-type: none">• Ciepłownia Miejska Sp. z.o.o. w Szydłowcu• Wodociągi i Kanalizacja Sp. z.o.o. w Szydłowcu

4. System pomocy społecznej w Gminie Szydłowiec

4.1. Działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szydłowcu

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu (MOPS) realizuje zadania własne zgodnie z wymogami określonymi przez przepisy prawa stosownie do zaleceń Burmistrza Szydłowca oraz zadania zlecone z zakresu pomocy społecznej na mocy przepisów prawnych i ustaleń Wojewody Mazowieckiego.

Oprócz wsparcia finansowego i rzeczowego Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu udziela pomocy w zakresie poradnictwa w rozwiązywaniu problemów życiowych mieszkańców oraz:

- opracowuje i realizuje gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych,
- diagnozuje zjawiska rodzące zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- sporządza oceny w zakresie pomocy społecznej,
- interweniuje w sprawach przemocy w rodzinie, zaobserwowanych zjawiskach uzależnień i innych patologii w rodzinie,
- kieruje osoby m.in. do: Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, domów pomocy społecznej, schronisk, noclegowni i innych specjalistycznych placówek,
- organizuje i świadczy usługi opiekuńcze przysługujące osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącym samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu,
- pomaga mieszkańcom w załatwianiu spraw sądowych np. egzekwowania alimentów,
- prowadzi tzw. pracę socjalną (działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie),
- pomaga podnieść kompetencje życiowe mieszkańców gminy, poprawić ich zaradność społeczno-zawodową oraz uzyskać kwalifikacje zawodowe,
- współpracuje z organizacjami pozarządowymi.

Tabela 6. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy MOPS w Szydłowcu w latach 2013-2019

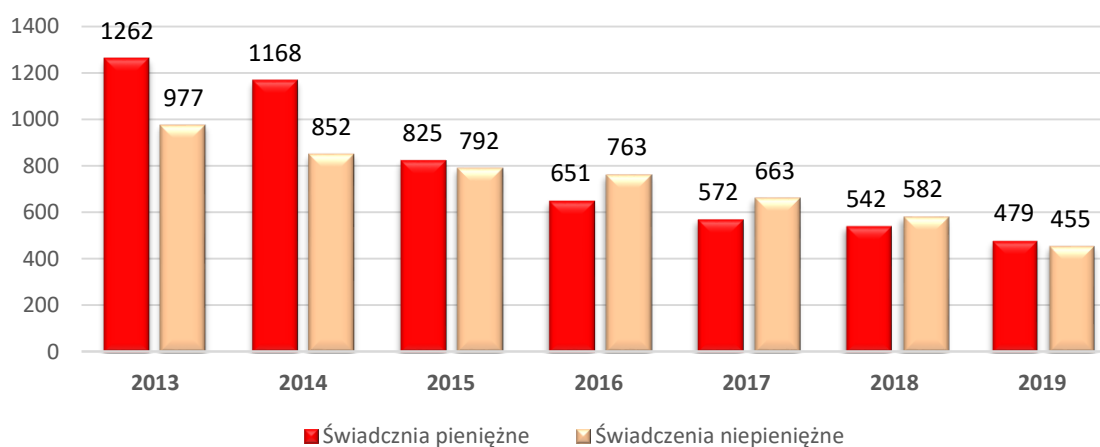
Źródło: MOPS w Szydłowcu, opracowanie pt. Ocena zasobów pomocy społecznej

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji	1 806	1 644	1 592	1 323	1 158	1 047	871
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	1 071	998	947	862	775	705	654
Liczba osób w rodzinach, korzystających z pomocy społecznej	3 051	2 687	2 487	2 151	1 887	1 669	1 461
Liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne	1 262	1 168	825	651	572	542	479
Liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne	977	852	792	763	663	582	455

Pomoc i wsparcie w gminie w 2019 roku z MOPS w Szydłowcu uzyskało 1 461 osób, tj. 7,78% wszystkich mieszkańców gminy. Liczba ta zmniejszyła się w stosunku do 2018 roku o 208 osób, a w stosunku do roku 2013 o 1 590 czyli zmalała o prawie 48%. Łączna liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 51, a do roku 2013 o 417 rodzin tj. 61%. W przypadku osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba wyniosła 529, co oznaczało spadek w stosunku do roku 2018 o 134 osoby.

Wykres 6. Liczba osób według rodzajów przyznania świadczeń z MOPS w latach 2013-2019

Źródło: MOPS w Szydłowcu, opracowanie pt. Ocena zasobów pomocy społecznej

Główną przyczyną wypłacania świadczeń w roku 2019 było ubóstwo, a na kolejnych miejscach: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego. Nadal najważniejszymi świadczeniem są te dotyczące poziomu życia mieszkańców. Tymczasem trend ten ulega zmianie w innych rejonach kraju, gdzie bezrobocie nie jest takie duże, gdzie pierwszeństwo zyskują świadczenia związane ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa (tj. choroba i niepełnosprawność).

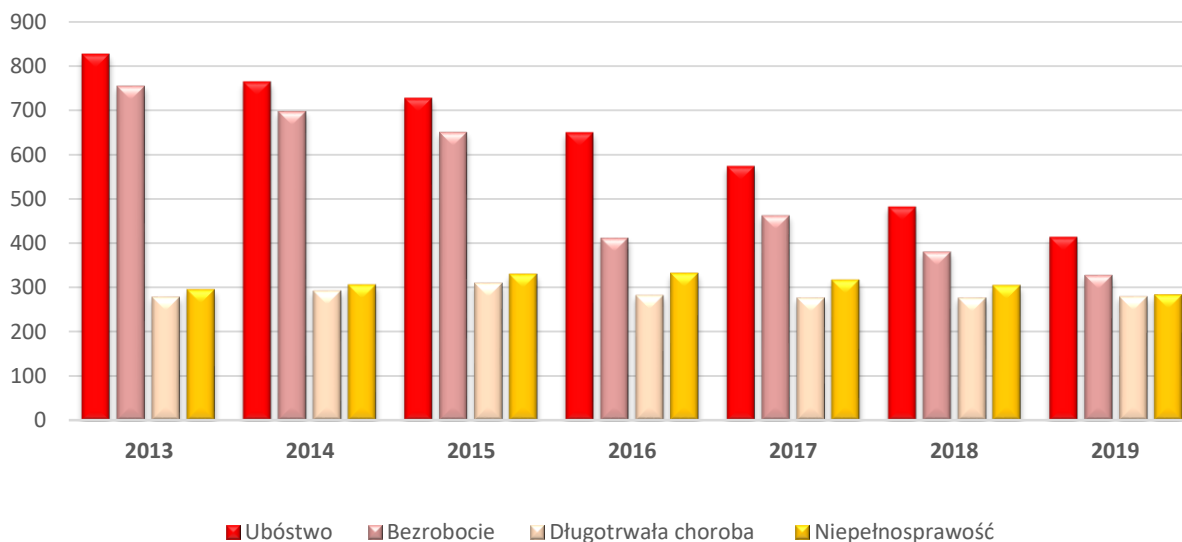
Tabela 7. Liczba rodzin, które uzyskały pomoc z MOPS w Szydłowcu w latach 2013-2019 według powodów jej udzielenia

Źródło: MOPS w Szydłowcu, opracowanie pt. Ocena zasobów pomocy społecznej

Wyszczególnienie- liczba rodzin	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Powody udzielenia pomocy i wsparcia							
Ubóstwo	827	765	728	650	574	483	415
Bezrobocie	755	698	651	412	463	381	328
Niepełnosprawność	294	305	329	331	316	304	283
Długotrwała lub ciężka choroba	279	293	310	283	277	277	280
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	145	138	133	14	110	89	73
Alkoholizm	58	65	59	48	51	72	49
Trudności po opuszczeniu zakładu karnego	29	23	8	8	10	8	6
Bezdomność	11	12	14	8	5	9	5

Wykres 7. Główne powody przyznania pomocy społecznej przez MOPS w Szydłowcu w latach 2013-2019

Źródło: MOPS w Szydłowcu, opracowanie pt. Ocena zasobów pomocy społecznej

Liczba świadczeń pieniężnych wypłacanych z MOPS w Szydłowcu, co przekłada się na liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej, z roku na rok maleje - jest to trend ogólnopolski. Zmiany te spowodowane są:

- zmianą dochodów klientów pomocy społecznej wpływającą na zmniejszenie wysokości świadczeń lub utratę praw do zasiłku z powodu przekroczenia kryterium dochodowego (np. wzrost najniższego wynagrodzenia, otrzymanie świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych, dodatku mieszkaniowego, itp.),
- usamodzielnienie się beneficjentów MOPS – odejście z systemu pomocy społecznej (np. otrzymanie świadczeń emerytalno-rentowych, podjęcie zatrudnienia itp.),
- świadczeniem z programu „Rodzina 500+”, które ograniczyło liczbę składanych wniosków o pomoc finansową do MOPS w Szydłowcu,
- niskim kryterium dochodowym na osobę samotnie gospodarującą i osobę w rodzinie.

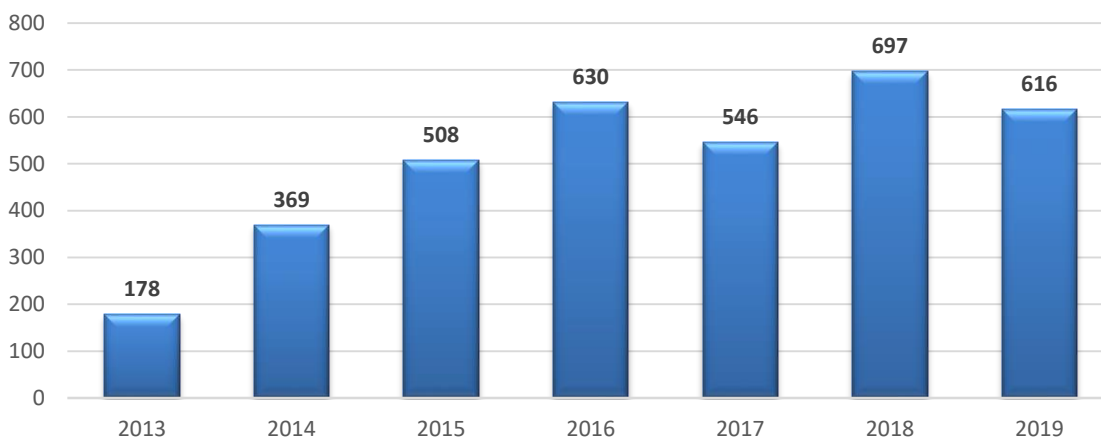
Głównymi powodami wypłaty świadczeń pieniężnych z MOPS w Szydłowcu są od lat: ubóstwo, pozostawanie bez pracy i niemożności utrzymania się rodziny, choć liczba rodzin korzystających z tego wsparcia spada. Utrzymuje się natomiast liczba rodzin korzystających ze świadczeń uzyskiwanych z powodu występowania w rodzinie niepełnosprawności lub długotrwałej choroby.

MOPS w Szydłowcu dla swoich beneficjentów świadczy pomoc w postaci tzw. pracy socjalnej. Jej istotnymi elementami są:

- udzielanie mieszkańcom gminy informacji, wskazówek i pomocy w celu samodzielnego rozwiązywania problemów będących przyczyną trudnej sytuacji życiowej,
- wskazywanie mieszkańcom możliwości pomocy ze strony innych instytucji państwowych, samorządowych, a także organizacji pozarządowych,
- kierowanie mieszkańców na bezpłatne konsultacje do specjalistów (prawnik, psycholog, psychiatra, terapeuta),
- określenie i ocena barier utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie,
- udostępnianie informacji pomagających w rozwiązywaniu problemów,
- wspomaganie prawidłowego funkcjonowania rodzin.

Wykres 8. Praca socjalna dla rodzin wykonywana w MOPS w Szydłowcu w latach 2013-2019

Źródło: MOPS w Szydłowcu, opracowanie pt. Ocena zasobów pomocy społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu prowadzi gospodarkę finansową na zasadach obowiązujących samorządowe jednostki budżetowe. Pomoc społeczna finansowana jest ze środków: budżetu Gminy (realizacja zadań własnych), dotacji budżetu państwa (realizacja zadań zleconych) i dotacji budżetu państwa przeznaczonych na dofinansowanie zadań własnych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu, w realizacji pomocy społecznej dla mieszkańców gminy współpracuje głównie z:

- Powiatowym Urzędem Pracy w Szydłowcu,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Szydłowcu w ramach realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej oraz w sprawach dotyczących osób niepełnosprawnych,
- pracownikami innych instytucji, w tym głównie: Policji, sądu, opieki medycznej, placówek oświatowych, ośrodkami pomocy społecznej,
- ZUS-em, KRUS-em,
- Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności,

- Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Społeczną Komisją Mieszkaniową,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, na rzecz wspólnego podejmowania działań o charakterze profilaktycznym i nakierowanych na przeciwdziałanie różnym dysfunkcjom społecznym,
- Stowarzyszeniami, organizacjami i fundacjami działającymi w obszarze pomocy społecznej w regionie, np. z Szydłowieckim Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Najuboższym.

Kadra MOPS w Szydłowcu liczyła w roku 2019 - 51 osób w tym 10 pracowników socjalnych (specjalizację I i II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiada 6 osób). Wśród pracowników 1 osoba posiada specjalizację z organizacji pomocy społecznej.

4.2. Realizacja projektów społecznych w Gminie Szydłowiec

Tabela 8. Projekty społeczne realizowane na terenie Gminy Szydłowiec

Źródło: MOPS Szydłowiec

Lp.	Nazwa projektu	Jednostka wdrażająca/ pośrednicząca	Wartość zadania	Dofinansowanie	Okres realizacji
1	Projekt „Nowe umiejętności – nowe możliwości”	Gmina Szydłowiec/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej/EFS	492 133,56	393 706,71	2018-2020
2	Świadczenie wychowawcze tzw. „500+”	Gmina Szydłowiec/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej/Budżet Państwa	14 583 700,00	14 583 700,00	2019
3	Program „Asystent rodziny”	Gmina Szydłowiec/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej/Wojewoda	160 065,07	30 854,76	2019
4	Program „Dobry Start”	Gmina Szydłowiec/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej/Budżet Państwa	630 900,00	630 900,00	2019
5	Jednorazowa zapomoga finansowa z tytułu urodzenia się dziecka	Gmina Szydłowiec/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	39 300,00	brak	2019
6	Program „Posiłek w szkole i w domu”	Gmina Szydłowiec/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej/Wojewoda	380 027,40	304 021,92	2019
7	Program teleopieki „Alarm dla życia”	Gmina Szydłowiec/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	17 613,98	17 613,98	2019
8	Program „Usługi opiekuńcze 75+”	Gmina Szydłowiec/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej/Wojewoda	209 962,50	85 000,00	2019
9	Program „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych”	Gmina Szydłowiec/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej/Wojewoda	145 268,75	70 675,00	2019
10	Program Karty Dużej Rodziny	Gmina Szydłowiec/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej/Budżet Państwa	1 279,67	1 279,67	2019

4.3. Instytucje społeczne w regionie wspomagające działania MOPS w Szydłowcu

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu jest głównym organizatorem pomocy społecznej w gminie. W swojej działalności dla mieszkańców wspomagany jest przez inne instytucje w regionie – każda, w zakresie swoich kompetencji.

Tabela 9. Instytucje pomocy społecznej, bezpieczeństwa i opieki prawnej w regionie
Opracowanie własne

Pełna nazwa organizacji	Podstawowe obszary działań organizacji	Adres
Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej w Warszawie	Wojewódzka samorządowa jednostka organizacyjna, powołana w celu realizacji zadań Samorządu Województwa Mazowieckiego w zakresie polityki społecznej.	ul. Nowogrodzka 62A 02-002 Warszawa
Mazowiecki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Radomiu	Pomoc ekonomii społecznej	ul. 25 Czerwca 45 26-600 Radom
Starostwo Powiatowe w Szydłowcu	Główna jednostka administracji samorządowej powiatu.	Plac Marii Konopnickiej 7 26-500 Szydłowiec
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szydłowcu	Pomoc społeczna dla mieszkańców powiatu.	ul. Metalowa 7 26-500 Szydłowiec
Urząd Miejski w Szydłowcu	Główna jednostka administracji samorządowej gminy.	Rynek Wielki 1 26-500 Szydłowiec
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu	Pomoc społeczna i socjalna dla mieszkańców gminy.	ul. Jana Kilińskiego 2 26-500 Szydłowiec
Komenda Powiatowa Policji w Szydłowcu	Czuwanie nad bezpieczeństwem mieszkańców powiatu.	ul. Tadeusza Kościuszki 194 26-500 Szydłowiec
Sąd Rejonowy w Szydłowcu	Orzecznictwo sądowe.	Plac Marii Konopnickiej 7 26-500 Szydłowiec
Powiatowy Urząd Pracy w Szydłowcu	Pośrednictwo pracy.	Ul. Metalowa 7 26-500 Szydłowiec
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Szydłowcu	Działania profilaktyczne, diagnostyczne, terapeutyczne, doradcze i konsultacyjne dla dzieci i młodzieży.	ul. Tadeusza Kościuszki 185 26-500 Szydłowiec
Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych „Dom Kombatanta”	Placówka stałego pobytu dla osób przewlekle somatycznie chorych.	Łaziska 15 A 26-505 Orońsko
Warsztaty Terapii Zajęciowej	Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych powyżej 18 roku życia, w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.	ul. Zamkowa 9 26-500 Szydłowiec

5. Diagnoza problemów społecznych Gminy Szydłowiec

5.1. Sytuacja materialna rodzin

Ubóstwo

Wpływ na sytuację materialną rodzin w gminie mają takie zjawiska jak ubóstwo czy bezrobocie.

Ubóstwo oznacza stan, kiedy jednostce lub grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie niezbędnych potrzeb. Do potrzeb podstawowych, poza wyżywieniem należą: ubranie, mieszkanie, ochrona zdrowia, wykształcenie.

Problem ten jest jedną z głównych przyczyn ubiegania się o pomoc z MOPS w Szydłowcu. Tego rodzaju pomoc przyznawana jest na podstawie informacji o dochodach z Urzędu Skarbowego, zaświadczeń o osiągniętych dochodach, odcinków rent i emerytur oraz oświadczeń. Liczba osób pobierających świadczenie z powodu ubóstwa maleje, na przestrzeni omawianych lat zmniejszyła się o ponad 50%. Prawdopodobną przyczyną takiego stanu rzeczy są: zwiększanie się poziomu kryterium dostępności do pomocy społecznej, uzyskiwanie dodatkowych świadczeń rodzinnych niezależnych od dochodu.

Tabela 10. Liczba rodzin i osób z terenu Gminy Szydłowiec objętych pomocą MOPS z powodu ubóstwa w latach 2013-2019

Źródło: MOPS w Szydłowcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin ogółem	827	765	728	650	574	483	415
Liczba osób w rodzinach	2 390	2 111	1 955	1 700	1 429	1 166	910

Powyższe dane wykazują liczbę rodzin, które zgłosiły się do MOPS w Szydłowcu, o dochodach poniżej kryterium dochodowego, czyli poniżej 701 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 528 zł na osobę w rodzinie (wg Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1358).

Diagnoza problemów społecznych prowadzona jest na bieżąco przez Ośrodek, który gromadzi dane dotyczące m.in. sytuacji rodzinnej, zawodowej, zdrowotnej mieszkańców gminy korzystających z pomocy oraz danych przekazywanych przez inne podmioty, działające w systemie pomocy społecznej.

Brak wystarczających środków do życia dla mieszkańców w gminie jest problemem, który dotyczy głównie tych rodzin, w których „dziejczy” się pewne zachowania i wzorce, niekorzystne dla rozwoju społecznego. Ubóstwo występuje tu wielopokoleniowo, problemy są skumulowane, postawy mieszkańców charakteryzują się roszczeniowością i brakiem odpowiedzialności.

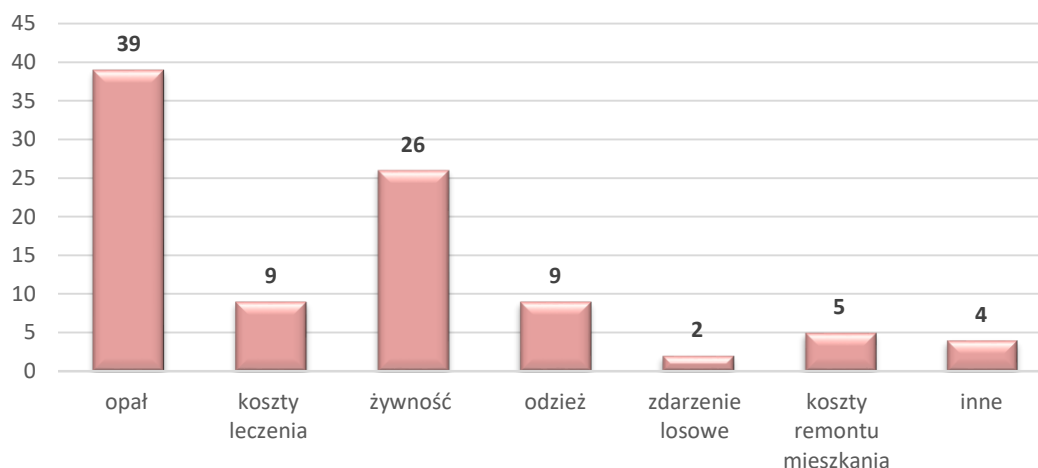
Problem ubóstwa dotyczy głównie rodzin nieposiadających żadnego źródła utrzymania oraz możliwości poprawy swojej sytuacji ze względu na wiek lub niepełnosprawność czy chorobę, samotność czy bezrobocie. Osoby te otrzymują najczęściej zasiłki stałe. W gminie nadal obserwuje się rodziny ubogie, choć sytuacja np. rodzin z dziećmi uległa poprawie dzięki m.in. świadczeniu wychowawczemu „500+”.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu wypłaca zasiłki celowe dla osób ubogich. Zasiłki takie mogą być przyznane w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opatu, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku

domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Zasiłek celowy może być przyznany również osobie albo rodzinie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, o dochodach przekraczających kryterium dochodowe - specjalny zasiłek celowy, niepodlegający zwrotowi. W roku 2019 z MOPS w Szydłowcu wypłacono łącznie 123 zasiłki celowe oraz 56 zasiłków specjalnych celowych.

Wykres 9. Pomoc w naturze dla rodzin ubogich na pokrycie wydatków w roku 2019 w Gminie Szydłowiec

Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS w Szydłowcu za 2019 rok

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu realizuje wieloletni program rządowy „Posiłek w szkole i w domu” (finansowany przy współudziale środków Wojewody Mazowieckiego), który zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Program przewiduje wsparcie finansowe gminy w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym skorzystania z gorącego posiłku przygotowanego lub dowieszonego do stołówki szkolnej.

Tabela 11. Liczba osób z terenu Gminy Szydłowiec objętych pomocą MOPS w zakresie dożywiania w latach 2013-2019

Źródło: MOPS w Szydłowcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób korzystający z pomocy w postaci posiłku ogółem	918	787	800	689	602	518	443
Liczba dzieci korzystający z pomocy w postaci posiłku ogółem	911	786	722	612	529	461	396

W 2019 r. z posiłków skorzystało 443 dzieci i dorosłych, w tym 396 dzieci w szkołach i przedszkolach na ogólną kwotę 224 327,40 zł. Natomiast świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności otrzymało 218 rodzin na łączną kwotę 155 700,00 zł.

W działaniach dla osób ubogich Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu współpracuje np. z Szydłowieckim Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Najuboższym.

Pomoc dla osób ubogich z jednej strony powinna zabezpieczać ich byt, natomiast z drugiej powinna motywować ich do podejmowania działań zmierzających do poprawy warunków swego życia.

Bezrobocie i lokalny rynek pracy

Bezrobocie oznacza sytuację, w której brakuje pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania, deklarujących chęć podjęcia zatrudnienia. Na terenie gminy liczba osób bezrobotnych jest znaczna, a jej spadek nie jest na tyle znaczący, aby nie stanowiła poważnego problemu społecznego.

Bezrobocie jest jednym z najpoważniejszych problemów na terenie gminy Szydłowiec. Gmina leży na skraju województwa mazowieckiego, nie jest atrakcyjnym miejscem do lokowania inwestycji, dlatego brak dużych podmiotów gospodarczych dających zatrudnienie mieszkańcom.

Na terenie gminy w roku 2019 (dane: GUS) funkcjonowało łącznie 1 499 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON.

Tabela 12. Wskaźniki przedsiębiorczości na terenie Gminy Szydłowiec w roku 2019

Źródło: GUS

Wyszczególnienie	2019
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	1015
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności	102
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności w wieku produkcyjnym	167,4
Jednostki nowozarejestrowane	202

Stopa bezrobocia dla powiatu szydłowieckiego w roku 2019 wynosiła 23%, dla województwa wynosi 4,4%.

Pomocą dla osób bezrobotnych zajmuje się głównie Powiatowy Urząd Pracy w Szydłowcu, gdzie osoby bezrobotne mogą korzystać z różnych form pomocy. Według rejestrów Powiatowego Urzędu Pracy w Szydłowcu, w 2019 r., na terenie gminy zarejestrowane były 1 439 osób bezrobotnych, w tym 760 mężczyzn (52,68%) i 679 kobiet (47,32%). Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności wyniósł 4,56%.

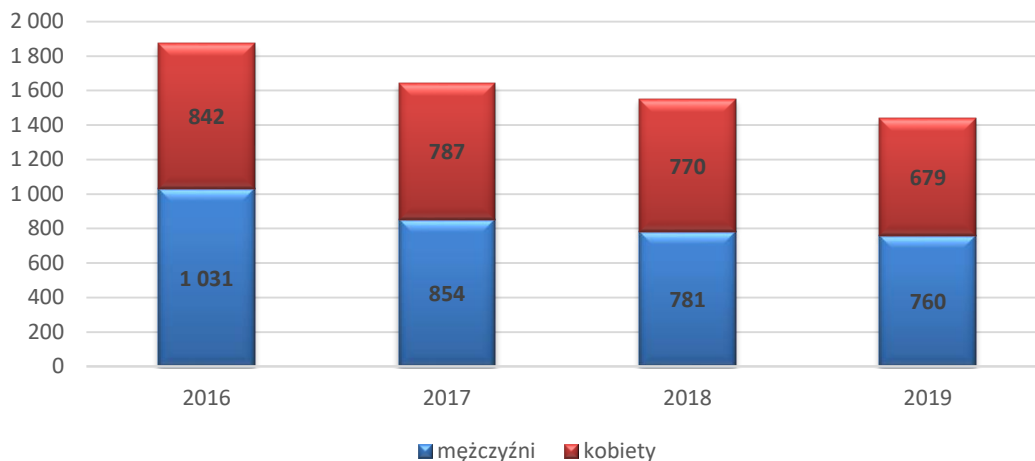
Tabela 13. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Szydłowiec w latach 2016-2019

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Szydłowcu

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	
liczba osób bezrobotnych ogółem	1 873	1 641	1 551	1 439	
w tym:	kobiety	842	787	770	679
	pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy	264	294	255	243
	do 30 roku życia	453	406	355	152
	powyżej 50 roku życia	504	431	383	131
	posiadający co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia	245	234	221	161

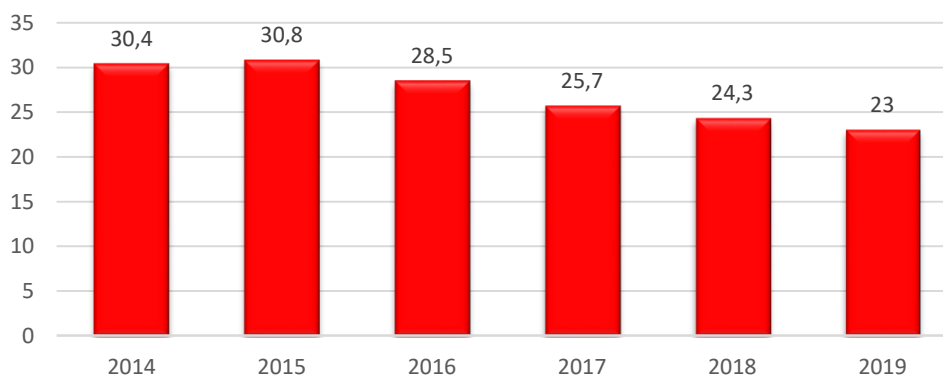
Wykres 10. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Szydłowcu w latach 2013-2019

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Szydłowcu

Wykres 11. Stopa bezrobocia w powiecie szydłowieckim w latach 2014-2019 według GUS

Źródło: GUS

Stopa bezrobocia w powiecie szydłowieckim zmniejsza się, ale jest nadal wysoka, należy do jednych z najwyższych w Polsce.

Tabela 14. Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Szydłowiec według okresu pozostawania bez pracy zarejestrowanych w PUP w Szydłowcu

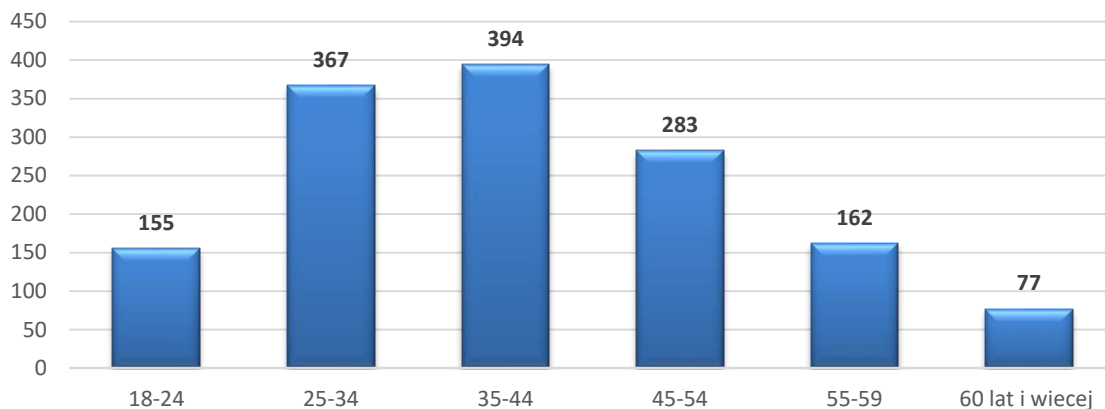
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Szydłowcu

Czas pozostawania bez pracy	2016	2017	2018	2019
do 1 miesiąca	157	97	127	139
do 1 do 3 miesięcy	272	263	266	192
od 3 do 6 miesięcy	271	205	211	189
do 6 do 12 miesięcy	311	268	232	242
do 12 do 24 miesięcy	348	294	255	243
powyżej 24 miesięcy	514	514	460	434

Ponad 30 % osób, mieszkańców gminy, zarejestrowanych jako bezrobotne pozostaje bez pracy powyżej 24 miesięcy, a 16 % powyżej 1 roku. Oznacza to, że bez prawa do zasiłku pozostaje 40 % osób bezrobotnych.

Wykres 12. Liczba osób bezrobotnych według wieku w roku 2019

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Szydłowcu

Wykres 13. Liczba osób bezrobotnych według stażu pracy w roku 2019

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Szydłowcu

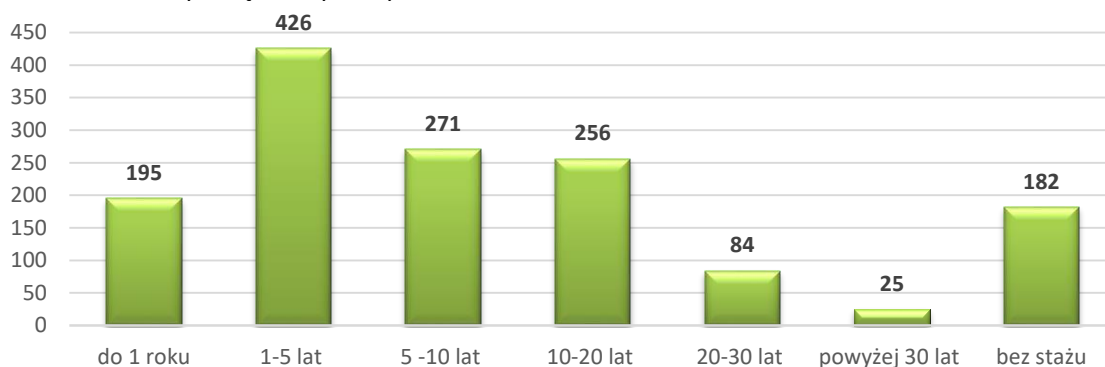

Tabela 15. Liczba osób bezrobotnych według wykształcenia w latach 2016-2019

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Szydłowcu

Wykształcenie	2016	2017	2018	2019
wyższe	203	182	171	172
policealne i średnie zawodowe	420	381	363	336
średnie ogólnokształcące	196	191	178	158
zasadnicze zawodowe	669	555	541	490
gimnazjalne i poniżej	385	332	298	283

Według danych PUP w Szydłowcu największą liczbę bezrobotnych stanowią osoby:

- w wieku 35-44 lata – ponad 27%, w wieku 25-34 lata – 25%,
- według czasu pozostawania bez pracy od 1 do 3 miesięcy – 24%,
- według stażu pracy do 1 do 5 lat – 29%,
- z wykształceniem zasadniczym zawodowym – ponad 34 %, policealnym i średnim zawodowym – ponad 23%,.

Pomoc z PUP w Szydłowcu to pomoc dla bezrobotnych finansowana z Funduszy Pracy.

Należą do niej:

- programy pasywne (zasiłki dla bezrobotnych, świadczenia przedemerytalne, wcześniejsze emerytury finansowane przez ZUS),
- programy aktywne (pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe, szkolenie i przekwalifikowanie bezrobotnych i zasiłki szkoleniowe, prace interwencyjne i roboty publiczne, aktywizacja zawodowa absolwentów, przygotowanie

zawodowe młodocianych, pożyczki na tworzenie małych przedsiębiorstw, dopłaty dla pracodawców zatrudniających osoby bezrobotne.

Bezrobocie jest przyczyną wielu innych problemów społecznych, przede wszystkim może powodować frustrację niemożności zagwarantowania odpowiedniego poziomu życia dla swojej rodziny, ale także może prowadzić do zachowań destrukcyjnych oraz depresji, uzależnień itp. Na pewno jest to zjawisko niekorzystne ekonomiczne, bo ogranicza popyt na towary i usługi.

Wiele rodzin pozbawionych podstawowych środków do życia, z racji braku pracy, zwraca się o pomoc do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szydłowcu.

Tabela 16. Liczba osób i rodzin pobierająca świadczenia z MOPS w Szydłowcu z powodu występowania zjawiska bezrobocia oraz wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w latach 2013-2019

Źródło: MGOPS w Szydłowcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin Ogółem	755	698	651	512	463	391	328
Liczba osób w rodzinach	2 206	2 012	1 859	1 430	1 281	1 089	883
Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej.	brak danych	75%	76%	68%	69%	66%	65%

Rozwiązanie problemu bezrobocia wymaga podjęcia zintegrowanych działań wielu instytucji i organizacji zajmujących się kwestią bezrobocia. Współpraca może polegać np. na upowszechnianiu ofert pracy oraz informacji o usługach poradnictwa zawodowego, kursach czy szkoleniach dedykowanych osobom pozostającym bez pracy.

Gmina Szydłowiec w roku 2018 roku podpisała umowę na dofinansowanie projektu „Nowe umiejętności – nowe możliwości” z Europejskiego Funduszu Społecznego (wartość projektu: 492.133,56 zł). Celem głównym projektu jest zwiększenie szans na zatrudnienie 36 osób (w tym 4 osób z niepełnosprawnością) zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z terenu gminy Szydłowiec. Projekt realizowany jest od 1 października 2018 roku do 31 grudnia 2020 roku. W 2019 roku zrealizowano pierwszą edycję projektu, w ramach którego wsparciem objęto 18 osób. Trzymiesięczny staż zawodowy zapewniono 6 osobom, a 5 osób podjęto zatrudnienie.

Sytuacja mieszkaniowa rodzin

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), stan na koniec 2019 r., na terenie gminy Szydłowiec znajdowało się ogółem 4 274 budynków mieszkalnych, w których znajdowało się 6 319 mieszkań (24 739 izb) o łącznej powierzchni użytkowej 298 571m². Przeciętna powierzchnia mieszkania wynosi 75,5m², co daje 25,4 m² na jedną osobę.

O sytuacji mieszkaniowej świadczy również stopień wyposażenia mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne. Wskaźniki przedstawiają się następująco w roku 2019:

- wodociąg – 97% w mieście, 81,5% na wsi,
- łazienka – 92,8% w mieście 58,4 % na wsi,
- centralne ogrzewanie – 88,9 % w mieście, 56,7 % na wsi.

Budownictwo indywidualne w gminie jest zróżnicowane, a jego stan techniczny zależy od okresu wzniesienia, sposobu eksploatacji a także sytuacji finansowej właścicieli. W mieście jest stosunkowo dużo kamienic w centrum oraz budynków wielomieszkaniowych (bloków), a na obrzeżach miasta domów jednorodzinnych. Natomiast na wsi niemal wyłącznie funkcjonuje budownictwo indywidualne jednorodzinne lub zagrodowe.

Dla osób mających problemy z utrzymaniem mieszkania wypłacane są dodatki mieszkaniowe oraz udzielana jest pomoc w postaci przydziału mieszkania komunalnego lub socjalnego.

Tabela 17. Wypłacone dodatki mieszkaniowe w Gminie Szydłowiec w latach 2013- 2019

Źródło: GUS

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych ogółem	1 743	1 968	1 714	1 447	1 278	960	767
Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych ogółem (zł)	326 493	376 533	323 720	265 943	217 996	149 843	113 315
Liczba wypłaconych dodatków do mieszkań gminnych	320	363	244	163	138	94	114
Liczba wypłaconych dodatków do mieszkań spółdzielczych	856	1 060	972	860	745	517	366

W zasobie gminy znajduje się ogółem 105 mieszkań komunalnych oraz 81 lokali socjalnych, które przydzielane są osobom w potrzebie, to znaczy osobom o niskich dochodach, które nie mają możliwości zaspokojenia potrzeb mieszkalnych danej osoby na rynku prywatnym.

Tabela 18. Zasób mieszkaniowy Gminy Szydłowiec w latach 2013-2019

Źródło: MOPS w Szydłowcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	56	104	104	104	112	105	105
Liczba mieszkań socjalnych w zasobie gminy	75	77	77	77	85	81	81
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	0	21	28	16	31	23	20
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	23	21	27	14	8	9	14
Liczba eksmisji	2	2	2	0	0	4	0

Kwestie pierwszeństwa przydziału lokalu socjalnego w gminie Szydłowiec reguluje Uchwała Nr 16/V/15 Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 29 stycznia 2015 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Szydłowiec. Burmistrz może zawrzeć umowę najmu lokalu socjalnego z osobami spoza listy:

- w sytuacjach wyjątkowych dla osób lub rodzin, których warunki materialne i mieszkaniowe nie spełniają kryteriów zawartych w ust. 2 ww. Uchwały, jeżeli jest to społecznie uzasadnione,
- z osobami uprawnionymi do lokalu socjalnego na mocy prawomocnego wyroku sądowego.

Ponadto pierwszeństwo umieszczenia na projekcie listy przysługuje osobom:

- które opuszczają placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub rodzinę zastępczą w związku z uzyskaniem pełnoletniości pod warunkiem, że przed umieszczeniem w tej placówce lub rodzinie zastępczej zamieszkiwały na terenie

Gminy i zwrócą się z wnioskiem o przydział w okresie 2 lat od dnia uzyskania pełnoletności,

- bezdomnym,
- mającym na utrzymaniu co najmniej troje dzieci,
- niepełnosprawnym lub mającym na utrzymaniu dziecko niepełnosprawne.

Minimalny odzysk lokali socjalnych (m.in. przedłużanie umów najmu na kolejny okres) powoduje, że gmina nie posiada w swoim zasobie wystarczającej liczby lokali socjalnych na całkowitą realizację Listy przydziałów oraz na realizację wyroków sądowych.

Bezdomność

Osobą bezdomną jest osoba, która nie posiada „miejsca spełniającego warunki mieszkalne, w którym mogłaby stale przebywać, ani możliwości lub chęci uzyskania takiego miejsca”. Pozbawienie człowieka domu oznacza w konsekwencji pozbawienie go bezpieczeństwa i możliwości zaspokojenia niezbędnych potrzeb, w tym także potrzeby własnego rozwoju.

Na terenie gminy Szydłowiec MOPS pomaga również osobom bezdomnym.

Tabela 19. Liczba osób i rodzin pobierająca świadczenia z MOPS w Szydłowcu z powodu bezdomności w latach 2014-2018

Źródło: MOPS w Szydłowcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin ogółem	11	12	14	8	5	9	5
Liczba osób w rodzinach	12	14	16	8	5	9	5
Liczba osób którym udzielono pomocy w postaci schronienia	2	1	0	0	0	0	1

W gminie problem bezdomności jest zauważalny, choć nie dotyczy dużej liczby osób. Pomoc dla osób bezdomnych polega głównie na kierowaniu do właściwego ośrodka – udzielenie schronienia, pomocy materialnej poprzez wypłatę zasiłku socjalnego oraz przyznanie gorącego posiłku.

5.4. Sytuacja społeczna rodzin

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Część beneficjentów pomocy społecznej w gminie stanowią rodziny, w których występują trudności opiekuńczo – wychowawcze i prowadzenia gospodarstwa domowego. Są to rodziny, które m.in.:

- mają trudności z zaspokojeniem podstawowych potrzeb dzieci,
- problemy w opiece i wychowaniu dzieci i w pełnieniu ról rodzicielskich,
- nie potrafią gospodarować posiadanymi zasobami i środkami, są niezaradne w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- ze względu na wiek, wykształcenie i sytuację rodzinną nie potrafią załatwić swoich spraw i właściwie wypełniać obowiązków,
- borykają się z dysfunkcją w rodzinie (np. uzależnieniem, przemocą domową), nie potrafią takiego stanu przezwyciężyć, nie umieją szukać pomocy.

Pracownicy MOPS w Szydłowcu monitorują sytuację w rodzinach dysfunkcyjnych. Od wielu lat Ośrodek proponuje i oferuje usługi na rzecz rodzin będących w potrzebie, nieradzących sobie ze swoimi problemami i rodzin dysfunkcyjnych.

Tabela 20. Liczba rodzin i osób w rodzinach pobierająca świadczenia z MOPS w Szydłowcu z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2013-2019

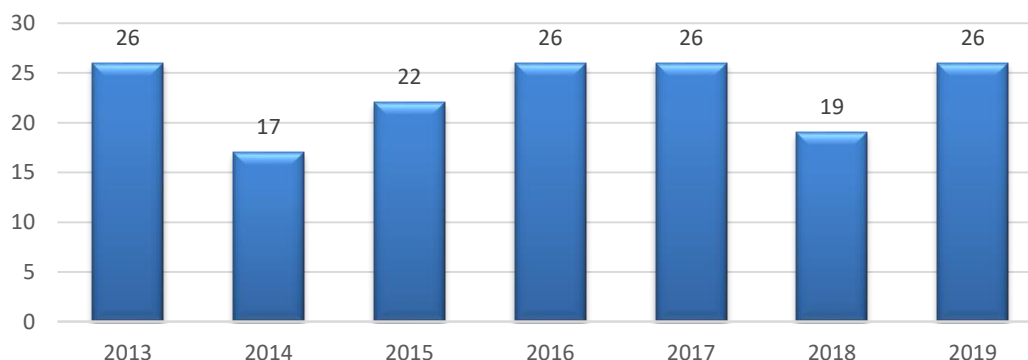
Źródło: MOPS w Szydłowcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin ogółem	145	138	133	114	110	89	73
Liczba osób w rodzinach	543	501	465	408	389	336	251

Narzędziami wspierania rodziny we właściwym pełnieniu funkcji jest, np. zatrudnienie asystenta rodziny. Aktualnie w MOPS w Szydłowcu zatrudnionych jest 2 asystentów rodziny, którzy wspierają 26 rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Wykres 14. Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny z MOPS w Szydłowcu w latach 2013-2019

Źródło: MOPS w Szydłowcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej

Rolą asystenta rodziny jest wsparcie na etapie profilaktyki, całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami, natychmiastowe reagowanie na powstające problemy w rodzinie. Ponadto ważny jest aspekt aktywizacji rodziny poprzez zwiększenie jej wpływu na własne życie, pomoc w przezwyciężaniu trudności związanych z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci. Praca asystenta ma doprowadzić do tego, aby rodzina odzyskała podmiotowość i wiarę we własne możliwości. Asystent prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania, za jej zgodą.

Główne problemy występujące w rodzinach, z którymi pracował asystent w 2019 r. (wg Informacji o realizacji przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu strategicznych programów i projektów w 2019 roku w ramach Raportu o stanie Gminy) to:

- problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi, brak prawidłowych relacji rodziców z dziećmi i wzorców wychowawczych, nieumiejętność radzenia sobie z niepoprawnym zachowaniem dziecka,
- samotne wychowywanie dziecka przez jednego z rodziców,
- trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- bezrobocie dorosłych członków rodziny,
- nadużywanie alkoholu przez członków rodzin,
- konflikty i brak porozumienia w rodzinach, zaburzona komunikacja wewnątrz rodziny,
- stosowanie przemocy fizycznej i psychicznej,
- przebywanie dzieci rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w pieczy zastępczej.

Świadczenia w ramach polityki prorodzinnej

Świadczenia rodzinne wypłacane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu dominują w wypłacanych zasiłkach. Świadczenia rodzinne przysługują obywatelom polskim oraz cudzoziemcom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej i spełniają wszystkie ustawowe warunki, od których uzależnione jest przyznanie prawa do świadczeń System świadczeń rodzinnych został skierowany do rodzin, w których dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie od 1 listopada 2016r. nie przekracza kwoty 674,00 zł, a w przypadku rodzin, której członkiem jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności kryterium dochodowe wynosi 764,00 zł.

Do świadczeń rodzinnych, wypłacanych z MOPS należą:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego (dodatek z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowania dziecka, wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, rozpoczęcia roku szkolnego),
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka,
- świadczenia pielęgnacyjne: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy.

Tabela 21. Liczba rodzin pobierająca świadczenia rodzinne oraz zasiłki dla opiekuna z MOPS w Szydłowcu w latach 2013-2019

Źródło: MOPS w Szydłowcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej oraz sprawozdania

Wyszczególnienie liczby rodzin korzystających z:	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
zasiłków rodzinnych z dodatkami	1 147	1 059	998	1 073	1 049	1 011	907
zasiłków pielęgnacyjnych	477	486	515	551	502	527	479
świadczeń pielęgnacyjnych	293	64	75	78	76	76	82
specjalny zasiłków opiekuńczych	0	4	52	75	86	84	75
jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka	141	125	156	149	147	141	131
jednorazowej zapomogi finansowej z tytułu urodzenia się dziecka (tzw. gminne becikowe)	0	0	102	155	150	141	131
świadczeń rodzicielskich	0	0	0	60	83	79	74
zasiłków dla opiekuna	0	146	98	80	66	43	33

Rodzina znajduje się w centrum polityki społecznej. Tkwi w niej potencjał, który jest źródłem rozwoju naszego kraju, w tym gminy Szydłowiec. W związku z powyższym podejmuje się liczne działania z zakresu polityki państwa na rzecz dziecka i rodziny.

Tabela 22. Realizacja zadań z zakresu polityki prorodzinnej w 2019 r. w Gminie Szydłowiec

Źródło: Informacja o realizacji przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu strategicznych programów i projektów w 2019 roku w ramach Raportu o stanie Gminy

Nazwa programu	Opis programu	Liczba rodzin w 2019 roku
Świadczenie wychowawcze Rodzina 500+	Świadczenie wychowawcze przysługuje, w wysokości 500 zł miesięcznie, na każde dziecko w rodzinie – bez względu na wysokość dochodu oraz w wysokości . Jego celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.	1 864
Program „Dobry Start”	Świadczenie „Dobry Start” wypłacane jest raz w roku w wysokości 300 zł, w związku z rozpoczęciem roku szkolnego	2 104
Program „Za życiem”	Świadczenie wsparcia kobiet w ciąży i rodzin w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny.	5
Program „Posiłek w szkole i w domu”	Program „Posiłek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.	369

Inną formą pomocy świadczoną przez gminę Szydłowiec za pośrednictwem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest pomoc materialna udzielana uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia. Miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne nie może być wyższa niż kwota, o której mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej tj. 528,00 zł. kryterium dochodowego. W 2019 roku objęto wsparciem 169 rodzin (1590 świadczeń) w ramach stypendium szkolnego oraz 3 rodzinom (4 świadczenia) przyznano zasiłek szkolny.

Wsparciem dla rodzin z dziećmi są również świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Na podstawie przepisów tej ustawy realizowane jest wsparcie materialne dla osób uprawnionych do alimentów, które ich nie otrzymują z uwagi na bezskuteczność egzekucji. Wsparcie to realizowane jest poprzez przyznawanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego dla osób spełniających kryteria ustawowe.

Tabela 23. Liczba rodzin pobierająca świadczenia alimentacyjne z MOPS w Szydłowcu w latach 2013-2019

Źródło: MOPS w Szydłowcu, opracowanie ocena zasobów pomocy społecznej oraz sprawozdania

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób korzystających ze świadczenie alimentacyjnego	214	186	165	150	141	125	103

Dla wsparcia rodzin wielodzietnych wprowadzona została Karta Dużej Rodziny – to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług.

Program Karty Dużej Rodziny realizowany jest w Gminie Szydłowiec od czerwca 2014 r. Z programu mogą korzystać członkowie rodzin wielodzietnych, w których jest troje i więcej dzieci. Dotyczy to również rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka. Karta przyznawana jest bezpłatnie bez względu na dochód każdemu członkowi rodziny. Ogółem wydano 444 kart, w tym: 300 – rodzicom, 144 – dzieciom.

Sieroctwo

Sieroctwo oznacza stan pozbawienia dzieci trwale lub okresowo szans wychowania we własnej rodzinie z uwagi na brak odpowiednich warunków opiekuńczo – wychowawczych. Dzieci, które nie mają możliwości wychowywania się w rodzinie, mają prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa.

Tabela 24. Liczba dzieci w pieczy zastępczej pobierających świadczenia z MOPS w Szydłowcu w latach 2015 – 2019

Źródło: MOPS w Szydłowcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Liczba dzieci w tzw. pieczy zastępczej	4	14	13	13

W obecnych czasach sieroctwo występujące w wyniku rozbicia rodziny w większości przypadków jest wynikiem patologii społecznych – sierotami są dzieci pochodzące z rodzin dysfunkcyjnych.

Dziećmi osieroconymi zajmuje się przede wszystkim Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szydłowcu. Zadaniem PCPR w zakresie opieki nad osieroconymi dziećmi jest m.in.:

- zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie pozbawionym opieki rodziców i dzieciom niedostosowanym społecznie,
- tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie,
- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych,
- usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych itp.

Na terenie gminy nie funkcjonuje placówka państwowa opieki nad dziećmi osieroconymi. W powiecie szydłowieckim działa placówka tego typu w Łaziskach.

Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie oznacza jednorazowe lub powtarzające się umyślne działania na szkodę bliskiej osoby bądź też zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia osób najbliższych, a także innych osób zamieszkujących wspólnie lub wspólnie gospodarujących.

Pomocą dla osób doświadczających przemocy w rodzinie zajmują się różne instytucje społeczne, w ramach swoich kompetencji, np. Policja – bezpośrednia interwencja, ośrodek pomocy społecznej – pomoc organizacyjna i pieniężna dla poszkodowanych, służba zdrowia – pomoc medyczna dla skrzywdzonych. Osoby doznające przemocy, poza pomocą materialną potrzebują szeroko rozumianego wsparcia pod kątem możliwości rozpoznania, w jaki sposób przemoc ogranicza ich funkcjonowanie oraz wiedzy gdzie i jak szukać pomocy.

Skala zjawiska jest trudna do ustalenia, ponieważ nie wszystkie przestępstwa są zgłaszane, często jest to problem tajony, trudny do wykrycia, dlatego statystyki interwencji Policji czy pomocy społecznej nie są miarodajne. Często przemoc jest wynikiem innych dysfunkcji lub problemów występujących w rodzinie.

Tabela 25. Statystyka interwencji Policji dotyczącej przemocy w rodzinie na terenie Gminy Szydłowiec w latach 2016-2019

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Szydłowcu

Wyszczególnienie		2016	2017	2018	2019
Ilość interwencji dotyczącej przemocy domowej		21	27	15	19
Liczba ofiar przemocy	Kobiety	18	20	13	18
	Mężczyźni	4	6	2	1
	dzieci do 13 lat	9	9	7	12
	nieletni 13-18 lat	3	6	2	5
Sprawcy przemocy	Kobiety	3	2	0	1
	Mężczyźni	19	25	15	18
Sprawcy przemocy po zażyciu alkoholu		14	10	10	11

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Szydłowcu w gminie obserwuje się wpływ dużej liczby osób bezrobotnych na występowanie zjawiska przemocy w rodzinie oraz nadużywania alkoholu. Widoczne są także skutki przemocy w rodzinie, wśród nich:

- niska samoocena osób doznających przemocy,
- zastraszenie i bojaźliwość osób doznających przemocy, karanie samego siebie i szukanie w sobie błędów i powodów takiej sytuacji,
- częste popadanie w stany załamania,
- pesymizm i brak perspektyw i chęci by zmienić swoje życie.

Dotyczy to głównie przypadków, gdzie przemoc domowa utrzymuje się przez długi czas. Skutki przemocy w domu przenoszą się na dorastające w takiej atmosferze pokolenie, co można zaobserwować w szkole np. poprzez kłopoty z nauką lub przenoszenie agresywnych zachowań, agresywne rozładowywanie emocji. Przemoc taka może stać się wzorcem i przenieść się na zakładane nowe rodziny.

Komenda Powiatowa Policji w Szydłowcu realizowała liczne akcje w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w postaci prelekcji i pogadanek dla młodzieży oraz ich rodziców z przedstawieniem problemu przemocy rówieśniczej i domowej, porad pomocy w sytuacjach zagrożenia, informacji gdzie szukać pomocy instytucjonalnej. Podejmowana była także problematyka na temat czynności związanych z nadużywania alkoholu przez członków rodziny, przyjęciem zawiadomienia o przestępstwie. Omawiana była procedura „Niebieskie Karty” oraz czynności podejmowane przez policję w ramach tej procedury

Ponadto KPP prowadzi działania profilaktyczne skierowane do mieszkańców powiatu szydłowieckiego w formie realizacji:

- Rządowego Programu ograniczenia przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem Bezpieczniej” im. Władysława Stasiaka,
- działań skierowanych do ofiar przemocy domowej pod nazwą „Tydzień pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem” (cyklicznie, ostatni tydzień lutego)
- międzynarodowej kampanii „16 Dni działań Przeciwko Przemocy ze względu na płeć” (wraz z Powiatową Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Szydłowcu, cyklicznie 25 listopada – 10 grudnia).

Na terenie gminy funkcjonuje Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2021. W Programie uwzględniono przede wszystkim zadania związane z prowadzeniem profilaktyki i edukacji społecznej mieszkańców Gminy Szydłowiec, w tym osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie, ochronę i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Tabela 26. Statystyka przestępstw popełnianych według procedury Niebieskiej Karty na terenie Gminy Szydłowiec w latach 2016-2019

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Szydłowcu

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Liczba przestępstw popełnianych - przemoc domowa (art. 207 kk)	9	11	5	2
Liczba zatrzymanych do wytrzeźwienia (według procedury Niebieskie Karty)	12	11	8	10

Przemoc w rodzinie jest jednym z powodów, według których mieszkańcy gminy mogą uzyskać pomoc materialną i merytoryczną z MOPS w Szydłowcu.

Tabela 27. Liczba rodzin pobierających świadczenia z MOPS w Szydłowcu z tytułu wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie w latach 2013 – 2019

Źródło: MOPS w Szydłowcu , opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin ogółem	0	8	6	1	1	1	1
Liczba osób w rodzinach	0	31	28	4	4	2	2

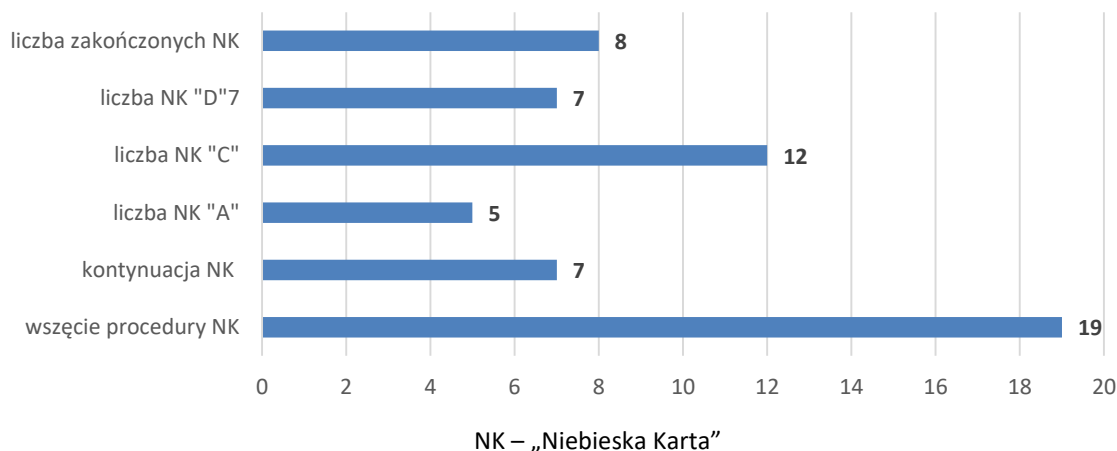
W gminie funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w którego pracach uczestniczą pracownicy MOPS oraz 2 pracowników socjalnych zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie. Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy:

- diagnozowanie problemów przemocy w rodzinie na terenie gminy Szydłowiec,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- tworzenie grup roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych sprawach.

Głównym narzędziem pracy zespołu jest „Niebieska Karta”. Procedura „Niebieskie Karty” może być wszczęta bez zgody osób zaangażowanych w sytuację przemocy, w tym bez zgody osoby pokrzywdzonej. Jej celem jest zatrzymanie przemocy w rodzinie i uruchomienie zmiany zachowań pod kątem zapewnienia bezpieczeństwa i przywrócenia godności osobom słabszym, narażonym na skrzywdzenie.

Wykres 15. Statystyka procedury Niebieskiej Karty w roku 2019 w Gminie Szydłowiec

Źródło: Informacja o realizacji przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu strategicznych programów i projektów w 2019 roku w ramach Raportu o stanie Gminy

Zespół Interdyscyplinarny na rzecz pomocy konkretnej rodzinie ma możliwość tworzenia grup roboczych. W takiej sytuacji „Niebieska Karta” przekazywana jest grupie roboczej, która składa się z przedstawicieli służb i specjalistów współpracujących z rodziną. Przedstawiciele grupy roboczej spotykają się zarówno z osobami doznającymi przemocy, jak i stosującymi przemoc i we współpracy z rodziną pracują nad zaplanowaniem i realizacją stosownej pomocy oraz jej monitoringiem.

5.3. Niepełnosprawność, choroba i problem starzenia się społeczeństwa

Niepełnosprawność

Niepełnosprawność to trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych, czyli możliwości czynnego udziału w życiu społeczeństwa z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu danej osoby, powodującej przede wszystkim niezdolność do pracy.

Osoby niepełnosprawne mają różnorodne problemy społeczne związane ze swoją niepełnosprawnością. Są to m.in.: problemy ze swobodnym poruszaniem się, dostępem do służby zdrowia, rehabilitacji, świadczeń, dostępem do rynku pracy, niemożnością edukacji na miarę swoich możliwości i predyspozycji (bariery architektoniczne w mieszkaniach i budynkach użyteczności publicznej, brak środków komunikacji) itp. Ponadto osoby niepełnosprawne są mniej atrakcyjne na rynku pracy, posiadają zazwyczaj niższe wykształcenie i kwalifikacje, przez co zagrożone są bezrobociem. Dość poważny problem dla osób niepełnosprawnych stanowią czynniki psychologiczne i społeczne – trudność w akceptacji własnej osoby i schorzeń, brak zrozumienia ze strony otoczenia. Są to bariery, które nie tylko utrudniają, ale wręcz uniemożliwiają osobom borykającym się z niepełnosprawnością uczestnictwo w normalnym życiu.

Orzeczenia o niepełnosprawności dla mieszkańców gminy Szydłowiec wydawane są przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Radomiu. Osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności mogą ubiegać się o świadczenia z pomocy społecznej.

Niepełnosprawność członka rodziny może prowadzić do pogorszenia kondycji finansowej rodziny bez względu na jej przynależność społeczno-zawodową. Sytuacja taka

spowodowana jest dużymi wydatkami na leczenie i rehabilitację oraz na inne świadczenia będące udziałem rodzin. Dlatego jest to jedna z przyczyn przyznania zasiłku z MOPS.

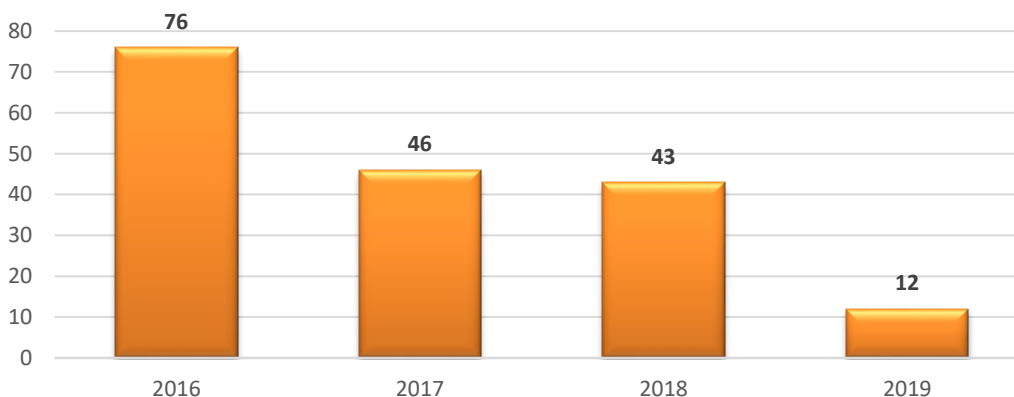
Tabela 28. Liczba rodzin pobierająca świadczenia z MOPS w Szydłowcu z powodu występowania niepełnosprawności w rodzinie w latach 2013-2019

Źródło: MOPS w Szydłowcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin ogółem	294	305	329	331	316	304	283
Liczba osób w rodzinach	664	634	697	667	616	581	495

Wykres 16. Osoby niepełnosprawne wśród osób bezrobotnych w latach 2016-2019 w Gminie Szydłowiec

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Szydłowcu

W MOPS w Szydłowcu wypłacane są świadczenia z powodu wystąpienia niepełnosprawności, zasiłki i świadczenia pielęgnacyjne oraz oferowana jest pomoc opiekuńcza oraz specjalistyczna pomoc opiekuńcza, także dla osób z zaburzeniami psychicznymi, głównie w miejscu zamieszkania. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dostosowane są do szczególnych potrzeb osób wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Tabela 29. Liczba świadczeń pielęgnacyjnych wypłacanych przez MOPS w Szydłowcu w latach 2014-2019

Źródło: MOPS w Szydłowcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Zasiłek pielęgnacyjny ogółem	5 319	5 513	5 588	5 527	5 544	5 295
Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka	1 003	1 044	1 076	998	1 022	1 082
Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	2 816	2 877	2 807	2 770	2 695	2 271
Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby powyżej 75 roku życia	72	80	66	39	30	17
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	1 428	1 512	1 639	1 720	1 797	1 925
Świadczenia pielęgnacyjne	731	794	836	830	796	904
Specjalny zasiłek opiekuńczy	27	360	695	830	836	721
Świadczenie opiekuńcze ogółem	6 077	6 667	7 119	7 187	7 176	6 920

Tabela 30. Usługi opiekuńcze świadczone przez pracowników MOPS w Szydłowcu w latach 2013-2019

Źródło: MOPS w Szydłowcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób korzystających z różnych form pomocy							
z usług opiekuńczych	5	52	65	63	65	59	69
z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	9	9	12	17	12	13	11

W 2019 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu złożył wniosek i uzyskał środki finansowe na realizację Programu „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych”. Program ten zapewnia wsparcie społeczne w formie świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych osobom niepełnosprawnym oraz dzieciom z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Ma on na celu poprawę jakości świadczonych usług opiekuńczych oraz zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych posiadających stosowne orzeczenie.

Rehabilitacją społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych powyżej 18 roku życia, w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia, funkcjonowania w społeczeństwie, itp., zajmują się Warsztaty Terapii Zajęciowej w Szydłowcu, prowadzone przez Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym w Szydłowcu.

Poza pomocą MOPS w Szydłowcu, osoby niepełnosprawne mogą liczyć na świadczenia i pomoc Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Szydłowcu (PCPR), które pośredniczy pomiędzy osobą niepełnosprawną a Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Do zadań PCPR należy głównie pomoc w rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, realizowana poprzez m.in.:

- dofinansowanie np.: uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych; sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych; zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów, na likwidację barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, rehabilitację dzieci i młodzieży,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,
- finansowanie kosztów stażu przygotowania i szkolenia zawodowego osób niepełnosprawnych,
- przyznawanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej w wysokości określonej w umowie zawartej ze starostą,
- przyznawanie dofinansowania do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności gospodarczej lub rolniczej,
- zwrot kosztów tworzenia nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.

Natomiast w kompetencjach PFRON znajdują się m.in. zadania:

- rozdysponowania środków,
- likwidacja barier funkcjonalnych,
- zaopatrzenie z sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne,
- organizacja warsztatów terapii zajęciowej,
- organizacja staży i przygotowania zawodowego,
- zwrot kosztów tworzenia nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.

Rodziny z niepełnosprawnym dzieckiem lub inną osobą niepełnosprawną borykają się z wieloma problemami i trudnościami, m.in. barierami komunikacyjnymi i architektonicznymi. Najbardziej jednak dotyczą je problemy ekonomiczne. Niepełnosprawność w rodzinie oznacza zwiększone wydatki na leczenie, terapię, sprzęt rehabilitacyjny, często konieczność rezygnacji z pracy przez osobę sprawującą opiekę nad niepełnosprawnym dzieckiem lub innym niepełnosprawnym członkiem rodziny. Ważnymi aspektami w związku z powyższym w życiu osób bliskich niepełnosprawnym są także wypalenie, przemęczenie i brak sił oraz niewystarczający dostęp do opieki zdrowotnej i rehabilitacji. Na pewno problemem jest również izolacja społeczna i ograniczenie kontaktów towarzyskich.

Dla ograniczenia występowania choćby części problemów, z jakimi zmagają się osoby niepełnosprawne, konieczne jest podjęcie działań zmierzających do poprawy sytuacji życiowej osób niepełnosprawnych. Mogą one dotyczyć m.in.:

- zwiększania integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym,
- likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych, komunikacyjnych.

Długotrwała lub ciężka choroba

Ciężka, długotrwała choroba jest jedną z częstych przyczyn trudnej sytuacji życiowej rodziny osoby chorej, gdyż wiąże się z ponoszeniem wysokich kosztów leczenia, dlatego też osoby te często występują o pomoc do Ośrodka Pomocy Społecznej. Osoby przewlekle lub ciężko chore napotykać na podobne problemy jak osoby niepełnosprawne, ponieważ najczęściej nie są w stanie aktywnie uczestniczyć w normalnym życiu, np. mogą być bezrobotne – ze względu na stan zdrowia nie mogą ubiegać się i podejmować pracy (ludzie w wieku produkcyjnym) lub przebywają na rencie czy emeryturze (osoby starsze).

Długotrwała choroba jest powodem przyznania pomocy społecznej z MOPS.

Tabela 31. Liczba rodzin i osób w rodzinach pobierająca świadczenia z MOPS w Szydłowcu z powodu występowania długotrwałej choroby w rodzinie w latach 2013-2019

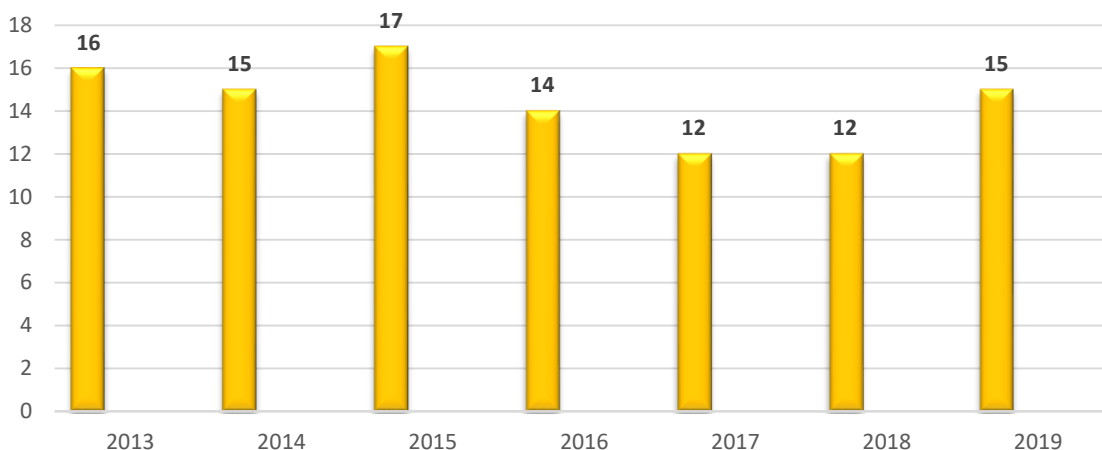
Źródło: MOPS w Szydłowcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin Ogółem	279	293	310	283	277	277	280
Liczba osób w rodzinach	630	629	628	526	506	476	469

Do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym realizowanych przez gminę należy świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, a także osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina i opiekujące się nią osoby nie mogą takiej pomocy zapewnić, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych.

Wykres 17. Liczba osób, dla których MOPS w Szydłowcu świadczył odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej w latach 2013-2019

Źródło: MOPS w Szydłowcu opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej

W powiecie szydłowieckim funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku oraz przewlekle somatycznie chorych – „Dom Kombatanta” w Łaziskach, na terenie gminy Orońsko.

W 2019 roku w domach pomocy przebywało 15 pensjonariuszy w tym:

- DPS Łaziska - 4 osoby,
- DPS Jedlanka - 2 osoby,
- DPS Wierzbica - 2 osoby,
- DPS Drzewica - 1 osoba,
- DPS Białka Tatrzańska - 1 osoba,
- DPS Lipsko - 3 osoby,
- DPS Starachowice – 1 osoba,
- DPS Ostrowiec Świętokrzyski 1 osoba.

Problem starzenia się społeczeństwa

Seniorzy, tak jak każda grupa społeczna, mają indywidualne potrzeby, które trzeba diagnozować i dostosowywać politykę społeczną w tym zakresie, aby jak najwięcej tych potrzeb było możliwych do zaspokojenia. Ludzie starsi i samotni potrzebują szczególnego rodzaju wsparcia, które zapewni im jak najdłuższe utrzymanie we własnym środowisku, dlatego problem opieki nad osobami starszymi staje się coraz poważniejszy, zwłaszcza że wśród osób starszych rośnie liczba osób całkowicie samotnych, bez opieki rodziny.

W Gminie Szydłowiec w roku 2019 odsetek osób starszych stanowił 23% mieszkańców i w ostatnich latach systematycznie rośnie. Niestety, w gminie ubywa ludzi młodych, dlatego problem starzenia się społeczeństwa jest i będzie coraz bardziej widoczny.

Polityka dotycząca osób starszych powinna pomagać w zabezpieczeniu ich podstawowych potrzeb egzystencjalno-bytowych, ale także potrzeb psychospołecznych. Osobom takim należy zagwarantować dostępność do usług bytowych, urzędowych, mieszkaniowych oraz intelektualnych i zdrowotnych. Aktywność społeczna jest czynnikiem, który najskuteczniej zapobiega wycofywaniu się z życia i zapewnia samodzielność.

Osoby starsze, zwłaszcza samotne, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione, mogą korzystać z usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oferowanych. MOPS w Szydłowcu oferuje usługi opiekuńcze

w ramach programu „Opieka 75+” albo programu „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych”.

MOPS w Szydłowcu oraz inne jednostki realizują na rzecz seniorów szereg programów i inicjatyw, w zakresie poprawy opieki nad osobami starszymi w środowisku ich zamieszkania lub w gminie.

Tabela 32. Pomoc oferowana w Gminie Szydłowiec dla seniorów

Źródło: Ankieta dla pracowników MOPS oraz Ankieta dla organizacji pozarządowych

Rodzaj pomocy / nazwa	Jednostka organizująca pomoc	Charakterystyka
Program teleopieki „Alarm dla życia”.	MOPS w Szydłowcu	System ostrzegawczo-ratunkowy, który jest aktywowany w razie powstania zagrożenia życia lub ryzyka zagrożenia życia. Usługa teleopieki domowej polega na elektronicznym, całodobowym monitoringu i przyzywaniu natychmiastowej pomocy w przypadku zagrożenia życia, zdrowia lub bezpieczeństwa osób starszych w miejscu ich zamieszkania.
Ogólnopolska Karta Seniora	MOPS w Szydłowcu Stowarzyszenie MANKO z Krakowa	Karta Seniora to dokument dla osób powyżej 60. roku życia, który uprawnia do wybranych przywilejów i zniżek. Celem jej istnienia jest działalność na rzecz osób po 60. roku życia oraz zachęcanie osób w wieku emerytalnym do aktywnego spędzania czasu poprzez udział w konkursach, wydarzeniach kulturalnych oraz korzystanie z ofert popularnych form rozrywki.
Szydłowiecka Rada Seniorów	Urząd Miejski w Szydłowcu	Głównym celem Rady Seniorów jest opiniowanie projektów dotyczących seniorów, które podejmowane będą przez Burmistrza, Radę Miejską w Szydłowcu oraz jednostki pomocnicze gminy, a także: podejmowanie działań na rzecz zaspakajania potrzeb i oczekiwań starszych mieszkańców gminy, organizacja ich aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym.
Szydłowiecki Uniwersytet III Wieku”	Szydłowieckie Centrum Kultury – Zamek	Pogram edukacyjno-kulturalny, funkcjonujący od 2010 roku, pod patronatem burmistrza Szydłowca. Adresowany jest do ludzi, którzy nie pracują już zawodowo, mają potrzebę realizacji swoich pasji i zainteresowań twórczych. Uniwersyteckie spotkania odbywają się w Zamku, średnio 2 razy w miesiącu. Uczestniczy w nich około 50 osób.
Klub Seniora – Zamek	Szydłowieckie Centrum Kultury – Zamek	Działa od 57 lat. Ponad 50-osobowa grupa rencistów i emerytów spotyka się w każdy wtorek. W gronie seniorów i zaproszonych gości odbywają się imprezy okolicznościowe, bożonarodzeniowe, wielkanocne, wieczorki taneczne oraz spotkania towarzyskie
Bezpłatne udostępnianie pomieszczeń	Jednostki	Na rzecz organizacji senioralnych udostępniane są: - plac targowy wraz z całą infrastrukturą na potrzeby np. organizacja wydarzeń, - część hali targowej 350 metrów kwadratowych (przez cały rok kalendarzowy) na rzecz realizacji wydarzeń i zadań statutowych stowarzyszenia „Spokojna Jesień Życia”

W zakresie aktywnej polityki senioralnej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu Gmina Szydłowiec udzieliła wsparcia w formie realizacji zadań z zakresu „Organizacja różnorodnych form wypoczynku, rekreacji i integracji dla osób dorosłych z terenu Gminy Szydłowiec” - dofinansowaniem w kwocie 10.600 zł zostało objętych 6 organizacji senioralnych.

Tabela 33. Wydarzenia inicjowane przez seniorów, współorganizowane lub dofinansowywane przez Gminę Szydłowiec

Źródło: Ankieta dla pracowników MOPS

Rodzaj działania	Jednostka organizująca	Zakres działania
Dwudniowe święto integracji lokalnej „Radość muzykowania, kucharzenia i tańczenia łączy pokolenia”	Stowarzyszenie „Spokojna Jesień Życia”	Koncerty i występy wokalne, kabaretowe, warsztaty kulinarne, zabawa taneczna.
Wyjazdy zespołu Teatralno-Wokalnego "Fantazja",	Stowarzyszeniu „Spokojna Jesień Życia”	Spotkania integracyjne z przedstawicielami seniorów z miast Województwa Mazowieckiego
Bezpośrednie działania na rzecz mieszkańców gmin wiejskich	Stowarzyszenie „Spokojna Jesień Życia”	Spotkania z przedstawicielami seniorów pięciu ościennych gmin wiejskich: Borkowice, Chlewiska, Jastrząb, Orońsko oraz Mirów na ich terenie. Celem spotkań jest aktywizacja społeczna osób starszych, wyłonienie lokalnych liderów, doradztwo, poradnictwo oraz inne narzędzia i formy wsparcia prowadzące do powołania w tych gminach rad seniorów oraz wymiany doświadczeń z nowo powołanymi radami seniorów.

5.4. Problemy uzależnień

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu monitoruje zjawiska związane z uzależnieniem od narkotyków i alkoholu: udziela rodzinom z problemem uzależnień pomocy psychospołecznej i materialnej.

Alkoholizm

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych w kraju. Jest on tym bardziej poważny, gdyż większość osób nadużywających alkoholu nie poddaje się leczeniu, a część z nich nie zdaje sobie sprawy z choroby alkoholowej. Nadużywanie alkoholu powoduje nie tylko szkody dla zdrowia pijącego, ale jest także przyczyną pojawienia się zachowań powodujących szkodliwe następstwa natury emocjonalnej i finansowej na poziomie rodziny i społeczeństwa. Osoba nadużywająca alkoholu dostarcza swoim bliskim wielu niepotrzebnych problemów życiowych, emocjonalnych i finansowych.

Problem nadużywania alkoholu jest widoczny na terenie gminy – dotyczy on wielu rodzin. Sytuacja uzależnień została zdiagnozowana w „Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020”, gdzie przedstawiono poniższe wnioski:

- zwiększenie liczby przypadków zgłoszeń osób uzależnionych,
- stałe obniżanie się wieku osób spożywających alkohol,
- negatywne zjawiska pierwszych kontaktów z alkoholem i narkotykami wśród młodzieży szkolnej wiążą się z: przejawami agresji, zaniedbywaniem obowiązków szkolnych, piciem alkoholu i paleniem papierosów w obrębie szkoły,
- dość niska wiedza o skutkach spożywania alkoholu wśród młodzieży,
- występują naruszenia prawa i porządku publicznego dotyczące przestępstw popełnianych pod wpływem alkoholu (zjawiska przemocy w rodzinie, interwencje Policji) oraz zakłócenia porządku w miejscu publicznym.

Liczba osób otrzymujących świadczenie z powodu uzależnienia od alkoholu nie jest miarodajnym wskaźnikiem skali zjawiska w gminie - rodziny z problemem alkoholizmu mogą otrzymywać świadczenia z innych powodów, lub też mogą znajdować się powyżej kryterium dochodowego, według którego przynajmniej się pomoc społeczną. Nadużywanie alkoholu w niektórych domach to problem codzienny, w innych ma charakter sporadyczny, okazyjny. Uzależnienie jest też powodem występowania w rodzinach innych dysfunkcji.

Tabela 34. Liczba rodzin i osób w rodzinach pobierająca świadczenia z powodu występowania zdiagnozowanego zjawiska alkoholizmu z MOPS w Szydłowcu w latach 2013-2019

Źródło: MOPS w Szydłowcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej

Wskaźnik	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin ogółem	58	65	59	48	51	72	49
Liczba osób w rodzinach	123	128	73	70	81	83	79

W Gminie Szydłowiec sprawami osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Szydłowcu. Podstawowym jej zadaniem jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, a w szczególności zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla takich osób.

W skład GKRPAiPN wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Merytoryczny nadzór nad pracami GKRPAiPN sprawuje Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA).

Podstawowe zadania GKRPAiPN i działania zawarte są w uchwalanym corocznie „Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii”. Realizatorem Programu jest Gmina, która wykonuje zadania publiczne z zakresu ograniczenia występowania uzależnień, nadużywania alkoholu oraz towarzyszących im negatywnych zjawisk. Do jej zadań należy np. przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania zasad, przeprowadzenia wywiadów środowiskowych i rozmów interwencyjno-motywacyjnych, uczestniczenie w szkoleniach i inicjowanie pomocy, terapii, profilaktyki antyalkoholowej i przeciwko innym uzależnieniom.

Dla ograniczenia zjawiska nadmiernego spożywania alkoholu wskazane jest:

- upowszechnianie wśród lokalnej społeczności zdrowego trybu życia,
- rozpowszechnianie wiadomości na temat problemu alkoholowego,
- wspieranie rozwoju dzieci i rodzin, w których występuje problem alkoholizmu,
- stworzenie możliwości korzystania z pomocy terapeutycznej osób uzależnionych.

Narkomania

Narkomania jest poważną chorobą cywilizacyjną, podobnie jak inne uzależnienia i pozostaje w całkowitej sprzeczności ze zdrowym stylem życia. Narkomania jest nałogiem, czyli wyuczonym i utrwalonym szkodliwym przyzwyczajeniem zażywania środków odurzających – substancji psychoaktywnych – które powodują poważne następstwa zdrowotne oraz zakłócenia życia społecznego. W chwili obecnej równie groźne jest zażywanie substancji narkotycznych pochodzenia roślinnego (naturalnego), jak i substancji chemicznych o działaniu psychoaktywnym (tzw. dopalaczy), które wprowadzają na rynek coraz to nowe związki szkodliwych substancji.

W okresie analizy MOPS w Szydłowcu udzielał pomocy z tytułu uzależnienia od narkotyków dla małej liczby osób – 1 lub 2 rocznie – niemniej jednak, nie należy zakładać, iż problem zażywania narkotyków lub substancji psychoaktywnych nie istnieje. Mimo że problem narkomanii nie jest postrzegany jako jedno z najważniejszych zagrożeń na terenie gminy, to najprawdopodobniej jest on obecny. W chwili obecnej zmienia się rozmiar specyfika zjawiska, ponieważ często dotyczy osób w średnim wieku, osoby młodsze często jednorazowo eksperymentują, także z dopalaczami, co jest bardzo groźnym zjawiskiem.

Niezwykle ważną rolę w przeciwdziałaniu narkomanii odgrywa edukacja, która uświadamia zagrożenie, a przede wszystkim kształtuje właściwe postawy.

Profilaktyka uzależnień

W zależności od celu i rodzaju zadania GKRPAiPN, ściśle współpracuje z instytucjami, organizacjami i innymi jednostkami, w kompetencjach których znajduje się profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii, m.in.:

- gminnymi jednostkami oświatowymi w zakresie statutowych działań realizowanych na podstawie programów wychowawczych i profilaktycznych,
- Komendą Powiatową Policji w Szydłowcu,
- organizacjami pozarządowymi i kościołami prowadzącymi statutowe działania na rzecz dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych,
- placówkami służby zdrowia.

Tabela 35. Współpraca GKRPAiPN w Szydłowcu w roku 2019 z organizacjami i stowarzyszeniami

Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii za 2019 r. Ankieta dla organizacji pozarządowych

Nazwa organizacji
Parafialny Zespół „CARITAS”, Szydłowiec
UKS „REKORD”, Szydłowiec
UKS „SPARTAKUS” przy PSP im. Jana Pawła II w Szydłowcu
Klub Sportowy ALTERNATYWA, Szydłowiec
Fundacja Wspierania Karate Matsushima Polska „MUSHIN”, Szydłowiec
UKS „JUNIOR” przy PSP w Majdowie
Stowarzyszenie Klub Sportowy Kick-Boxingu „Viktoria”, Szydłowiec
Rodzinna Akademia Sportu, Szydłówek
UKS „OLIMPIA” przy PSP w Sadku
UKS „TĘCZA” przy PSP w Wysokiej
Stowarzyszenie MKS „Szydłowianka” Szydłowiec
Ochotnicza Straż Pożarna w Majdowie
Klub Sportowy „Akademia Piłkarska Szydłowiec”
Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży, Oddział Szydłowiec
Fundacja Inicjatyw Medialno – Kulturowych STREFA JP2, Szydłowiec
„Związek Strzelecki” Oddz. Szydłowiec
Ochotnicza Straż Pożarna w Woli Korzeniowej

GKRPAiPN w Szydłowcu wspiera działalność profilaktyczną placówek oświatowych oraz organizacji, które organizowały dzieciom czas wolny poprzez propagowanie zdrowego, wolnego od wszelkich nałogów trybu życia i pokazując alternatywne formy spędzania czasu.

Według ankiet dla pracowników oświaty problem zażywania alkoholu czy narkotyków przez młodzież jest sporadyczny, częściej zdarzają się incydenty palenia papierosów. Nauczyciele ponadto zauważają problem innego rodzaju uzależnień dzieci i młodzieży - uzależnienie od telefonów i mediów społecznościowych.

Każda szkoła na terenie gminy opracowała i realizuje indywidualny program profilaktyczny przenikający się z programem wychowawczym szkoły. Treści programów profilaktycznych uzupełniane (wzbogacane) są działaniami profilaktycznymi podejmowanymi we współpracy z innymi instytucjami i ich ofertami kierowanymi do dzieci i młodzieży.

Tabela 36. Programy profilaktyczne realizowane ze środków GKRPAiPN w 2019 r.

Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii za 2019 r. i Ankiety dla placówek oświatowych

Jednostka realizująca	Program
Zespół Szkół im. Korpusu Ochrony Pogranicza w Szydłowiecu	„Konkurs profilaktyczny” „III Powiatowy Konkurs Profilaktyczny”
PSP nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. Jana III Sobieskiego w Szydłowiecu	„Coś z niczego – twórczy recykling” „Nauka poprzez zabawę bez uzależnień” „Uniwersytet Aktywności Twórczej Dziecka” „Bezpieczna i przyjazna szkoła – integracja młodzieży niepełnosprawnej” „Myślę pozytywnie”
PSP nr 2 im. Jana Pawła II w Szydłowiecu	„Szkoła bez uzależnień – integracja młodzieży szkolnej” „Bądźmy zdrowi – wiemy, więc działamy” „Dorastanie bez uzależnień”
PSP im. Biskupa Jana Chrapka w Majdowie	„Moja Młodość – bez uzależnień” „Nie ulegnę nałogom, Pójdę inną Drogą” IX Gminny Konkurs Wiedzy o AIDS/HIV dla uczniów szkół podstawowych
PSP im. Stefana Roweckiego „Grotą” w Wysokiej	„W rodzinie siła – Festyn Rodzinny” „Nie pal przy mnie proszę” „Trzymaj formę” „Znajdź właściwe rozwiązanie”
PSP im. Janusza Kusocińskiego w Sadku	„Aktywnie spędzamy wolny czas” „Spójrz inaczej” „Saper – czyli jak rozminować agresję”
Przedszkole Samorządowe nr 1 im. Tęczowego Misia w Szydłowiecu	„Zabawa jest dobra na wszystko”.
Przedszkole Samorządowe nr 2 w Szydłowiecu	„Mali Odkrywczy” - „Mały Odkrywcza – wielkim sportowcem – relaks i zabawa”
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Szydłowiecu	„Szydłowieckie dni profilaktyki – Rozmawiajmy ze sobą w realu” „Mój Świat z Przyrodą – Promocja Zdrowego Stylu Życia”
Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Szydłowiecu	„XVI Festiwal piosenki o zdrowiu”.
Chór Miasta Szydłowca	„Gaudium Canti” - cykl programów profilaktycznych „Muzyką do zdrowego życia”
Stowarzyszenie „Nasza Wieś Sadek”	Program profilaktyczny „Łączymy Pokolenia”
Stowarzyszenie Przyjaciół Straży Pożarnej -	„Stop – Nie Wypalaj Traw”
Ochotnicza Straż Pożarna w Wysokiej	„Młodzieżowa Akademia Umiejętności ratowniczych – ratujemy i uczymy ratować”
Niezależny Samorządowy Związek Zawodowy Policjantów oddział Szydłowiec	Program profilaktyczny „Rodzina”
Parafialny Zespół Caritas Świątlica Środowiskowa dla dzieci i młodzieży „NAZARET” w Szydłowiecu	Program profilaktyczny „Żegnamy wakacje na wesoło”

Realizacja programów profilaktycznych ma na celu:

- wdrażanie dbałości o własne prawa i poszanowanie praw innych, troskę o bezpieczeństwo w każdej sytuacji życiowej,
- propagowanie aktywnego spędzania wolnego czasu i zdrowego stylu życia,

- kształcenie woli ucznia i zaspakajanie potrzeby przeżywania sukcesów,
- kształtowanie środowiska sprzyjającego uczeniu się (rozwijanie motywacji uczniów jako jednej z najważniejszych sił ukierunkujących działania uczniów),
- wspieranie rozwoju fizycznego i zdrowotnego oraz rozwoju intelektualnego i psychicznego ucznia.

Ważnym elementem realizacji takich działań jest stała pedagogizacja rodziców – uświadamiania im zagrożeń, jakie niesie wiek dojrzewania oraz zagrożeń środowiska.

5.5. Pozostałe problemy pomocy społecznej

Z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szydłowcu wypłacane są zasiłki pomocowe lub oferowana jest pomoc w formie rzeczowej również dla:

- osób mających trudności po wyjściu z zakładu karnego,
- osób poszkodowanych w wyniku zdarzenia losowego.

Osoby opuszczające zakłady karne, otrzymują pomoc społeczną, jeśli same zgłoszą się do ośrodków pomocy. Najczęstszą przyczyną otrzymywania zasiłku przez osoby, które opuściły zakład karny jest niemożność znalezienia pracy.

Tabela 37. Liczba osób pobierająca świadczenia z powodu występowania trudności po opuszczeniu zakładu karnego z MOPS w Szydłowcu w latach 2013-2019

Źródło: MOPS w Szydłowcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej

Wskaźnik	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin ogółem	29	23	18	8	10	8	6
Liczba osób w rodzinach	35	28	19	8	10	9	6

Za bezpieczeństwo w gminie odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Szydłowcu. Poszczególne wydziały KPP (tj.: kryminalny, prewencyjny, ruchu drogowego) oraz jednostki podległe monitorują zjawiska przestępcze i prowadzą działania prewencyjne.

Tabela 38. Statystyka przestępstw popełnianych na terenie Gminy Szydłowiec w latach 2016-2019

Źródło: KPP Szydłowiec

Wskaźnik	2016	2017	2018	2019
Liczba przestępstw popełnianych na terenie gminy ogółem	292	243	243	215
Liczba przestępstw popełnianych przez osoby nieletnie	4	0	4	1
w tym:				
Kradzież mienia (art. 278 kk)	36	44	16	19
Kradzież w włamaniu (art. 279 kk)	21	14	9	14
Kradzież z włamaniem do samochodu	0	3	2	1
Rozboje, kradzieże z rozbojem (art. 280 i 281 kk)	2	0	2	3
Bójka, pobicie (art. 158 kk)	5	1	2	1
Zabójstwo (art. 148 kk)	0	1	0	0
Nietrzeźwi kierujący (art. 178 kk)	37	35	35	26
Zatrzymani do wytrzeźwienia (według procedury NK)	12	11	8	10
Przemoc domowa (art. 207 kk)	9	11	5	2
Groźby karalne (art. 190kk)	6	1	6	9
Niealimentacja (art. 209 kk)	6	7	56	41
Inne przestępstwa razem	170	126	110	105

Pomoc społeczna udzielana jest również w sytuacjach niezależnych od uwarunkowań społecznych, np.: w chwili wystąpienia sytuacji kryzysowej lub tragicznego w skutkach zdarzenia losowego, klęski żywiołowej. Najczęściej pomoc oferowana jest w formie pieniężnej lub rzeczowej.

Tabela 39. Liczba rodzin pobierająca świadczenia z MOPS w Szydłowcu z powodu wystąpienia zdarzenia losowego w latach 2013-2019

Źródło: MOPS w Szydłowcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej

Wskaźnik	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin ogółem	10	9	11	5	2	1	2
Liczba osób w rodzinach	18	27	21	8	2	4	6

Marginalne znaczenie w pracy MOPS w Szydłowcu ma pomoc udzielana osobom posiadającym status uchodźcy (jest to zadanie z zakresu administracji rządowej realizowanej przez powiat w ramach indywidualnego programu integracji, który obejmuje m.in.: wypłatę świadczeń na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego, opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne, specjalistyczne poradnictwo socjalne) oraz osobom poszkodowanym w związku z zaistnieniem sytuacji handlu ludźmi.

Ze środków MOPS w Szydłowcu w latach 2013-2019 nie były wypłacane świadczenia dla takich osób.

6. Podsumowanie ankiet na potrzeby opracowania "Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec na lata 2021-2028"

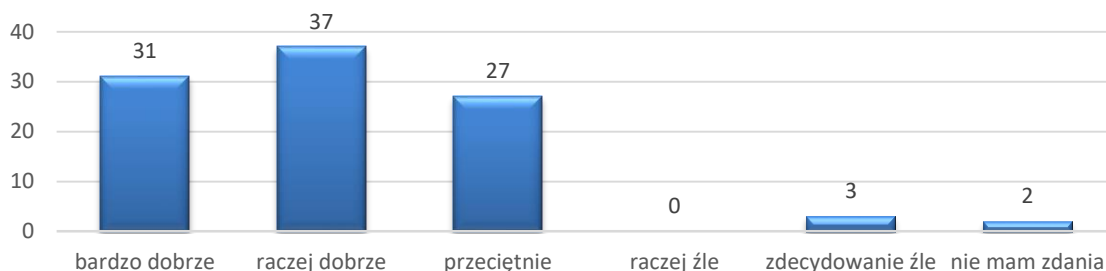
Na potrzeby "Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec na lata 2021-2028" rozpisane zostały ankiety, w celu zdiagnozowania sytuacji społecznej w gminie Szydłowiec. Ankiety przeznaczone były dla mieszkańców gminy – zostały one wywieszane na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Szydłowcu.

Ponadto dla zdiagnozowania niektórych aspektów sytuacji społecznej w gminie rozpisane były ankiety dla: pracowników MOPS, dyrektorów szkół, stowarzyszeń. Częściowo wnioski z nich posłużyły do sporządzenia diagnozy.

W niniejszym rozdziale znajdują się wyniki i wnioski z ankiet dla mieszkańców oraz podsumowanie ankiet dla placówek oświatowych, ponieważ ankiety dla pracowników MOPS i stowarzyszeń miały charakter informacyjny.

Wyniki ankiet dla mieszkańców

Jak ogólnie ocenia Pani/Pan poziom życia w Gminie Szydłowiec? (wynik w ujęciu procentowym)

Jak Pani/Pan ocenia warunki życia w Gminie Szydłowiec w poszczególnych aspektach?

Wynik ponad 50% odpowiedzi - kolor czerwony

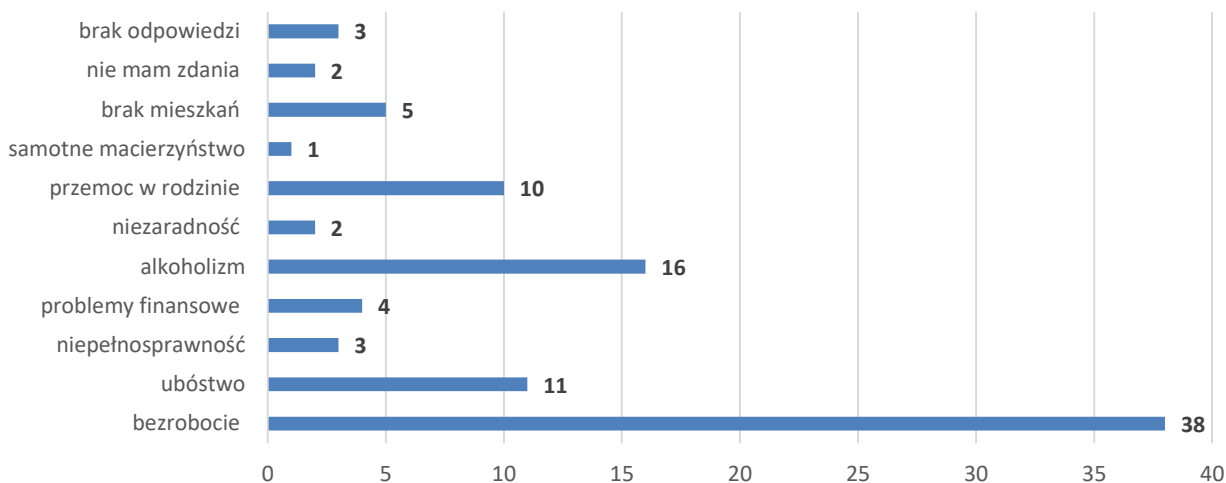
Wynik od 49 do 25% odpowiedzi - kolor niebieski

Wynik od 25 do 1% odpowiedzi - kolor żółty

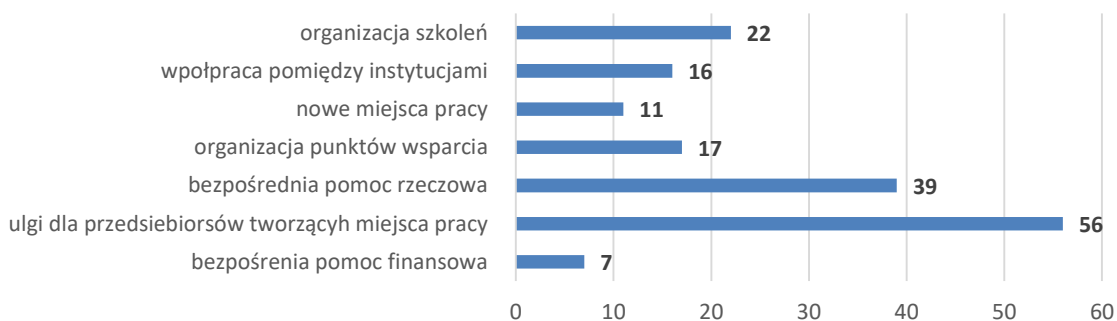
Brak odpowiedzi – puste pole

Wyszczególnienie	5 bardzo dobrze	4- raczej dobrze	3 przeciętnie	2 raczej źle	1 zdecydowanie źle	nie mam zdania
bezpieczeństwo publiczne						
jakość i dostępność opieki społecznej						
jakość i dostępność opieki zdrowotnej (m.in. opieka medyczna, apteki)						
dostępność i jakość edukacji przedszkolnej						
dostępność i jakość edukacji szkolnej (podstawowej i ponadpodstawowej)						
dostępność do rekreacji i aktywnego wypoczynku (m.in. obiekty sportowe, boiska, place zabaw, ścieżki i szlaki rowerowe oraz piesze)						
dostępność i atrakcyjność oferty kulturalnej						
możliwość czynnego uczestniczenia w działaniach społecznych						
możliwość zatrudnienia i rozwoju zawodowego na terenie gminy						
możliwość założenia własnej działalności gospodarczej						
infrastrukturę mieszkaniową (w tym dostępność do mieszkań- również socjalnych)						
jakość i dostępność administracji publicznej						
promocję gminy						

Jakie problemy społeczne są najbardziej widoczne w Pani/Pana otoczeniu? Jakimi są sposoby na ich minimalizację? (możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi, ujęcie procentowe)

Jakiego rodzaju działania w zakresie pomocy dla potrzebujących są według Pani/Pana najbardziej zasadne, przynoszące rezultaty? (możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi, ujęcie procentowe)

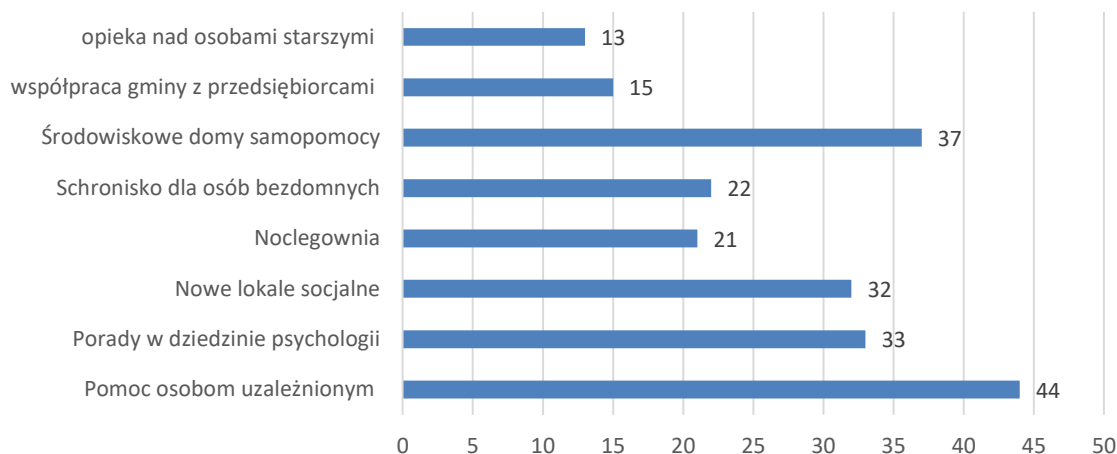

Czy zna lub kojarzy Pani/ Pan instytucje/ stowarzyszenia służące pomocą mieszkańcom Gminy Szydłowiec?

Wymienione zostały następujące organizacje z liczbą głosów:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu – 7
- Szydłowieckie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Najuboższym – 21
- Świetlica Nazaret – 1
- Szlachetna Paczka – 13
- Caritas – 12
- Strefa JP 2 – 3
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – 3
- Stowarzyszenie „Hojne Serce” – 1
- Związek Emerytów – 15
- Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym – 4
- Lokalny Punkt Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przesłaniem - 1

Jakie inwestycje lub działania samorządu Gminy przyczynią się do poprawy warunków życia, poprawy sytuacji rodzin, osób potrzebujących według Pani/Pana? (możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi, ujęcie procentowe)

Ponadto w ankietach wymieniane były również: tworzenie nowych miejsc pracy, organizowanie kursów, szkoleń w celu podniesienia kwalifikacji, utworzenie strefy przemysłowej, wprowadzenie ulg dla przedsiębiorców i pracodawców.

Podsumowanie ankiet dla mieszkańców

Ankietowani zauważają problem bezrobocia i konieczność zabiegania Gminy, aby tworzyć nowe miejsca pracy, poprzez ulgi dla przedsiębiorców.

Wysoko ocenione zostały takie aspekty życia w gminie jak: dostępność pomocy społecznej, administracji publicznej, edukacji szkolnej oraz rekreacji, a także podmiotów bezpieczeństwa publicznego. Przeciętnie oceniona została dostępność do edukacji przedszkolnej i oferty kulturalnej oraz opieki zdrowotnej.

Mieszkańcy mają rozeznanie, co do instytucji, gdzie można uzyskać pomoc społeczną.

Podsumowanie ankiet dla pracowników oświaty

Wśród problemów uczniów w szkołach zauważalne są: uzależnienie od telefonów, internetu i mediów społecznościowych, konflikty koleżeńskie, wagarowanie, brak poszanowania dla rzeczy wspólnej, a nawet brak norm moralnych. W wyniku izolacji spowodowanej sytuacją epidemiczną w kraju ujawniły i nasiliły się wśród młodzieży takie cechy jak: lęk, osamotnienie, niepewność i skrytość. Podkreślony został ponadto fakt niskiej świadomości potrzeby wykazywania aktywności wśród uczniów, np. potrzeby uprawiania sportu.

W placówkach nie stwierdzono takich zjawisk jak zażywanie alkoholu czy narkotyków, lecz stwierdzono palenie papierosów lub e-papierosów, a także incydentalne przypadki agresji. Ale nauczyciele mają świadomość, że takie ryzykowne zachowania podejmowane są przez uczniów po lekcjach, w weekendy, niekiedy nawet w środowisku domowym i świadczą o niewydolności wychowawczej rodziców.

W placówkach oświatowych prowadzone są zajęcia pozalekcyjne w formie zajęć wyrównawczych, rewalidacyjnych, korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, a także działań profilaktycznych, kół zainteresowań i zajęć sportowych. W niektórych placówkach prowadzone jest także doradztwo zawodowe.

Pomoc dla uczniów może być oferowana w placówkach poprzez pomoc materialną: dofinansowanie do posiłków z MOPS, dofinansowanie do wyjazdów z funduszy Rady Rodziców lub we współpracy z GKRPAiPN, a także pomoc psychologiczną.

7. Podsumowanie sytuacji społecznej i analiza SWOT

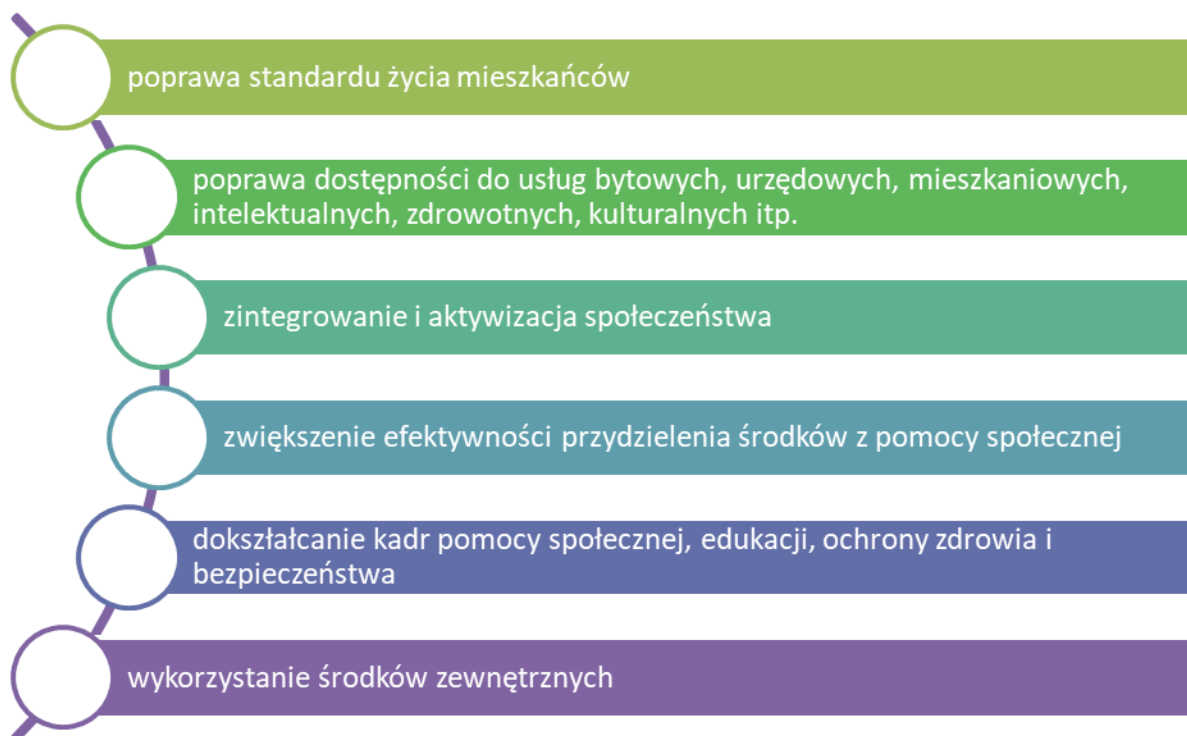
Założeniem "Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec na lata 2021-2028" jest wypracowanie metod podniesienia standardu życia w gminie oraz skutecznego przeciwdziałania rozprzestrzenienia się niekorzystnych zjawisk społecznych.

Z przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej w Gminie Szydłowiec wynika:

- zła sytuacja demograficzna (ujemne wskaźniki przyrostu naturalnego oraz salda migracji, zbyt mała różnica liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym wraz z liczbą osób w wieku poprodukcyjnym),
- nasilający się problem ludzi starszych, brak systemowych rozwiązań dla starzejącego się społeczeństwa,
- głównymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej w 2019 r. są: ubóstwo (415 rodzin), bezrobocie (328 rodzin), niepełnosprawność (283 rodziny), długotrwała choroba (280 rodzin),
- problem bezrobocia dotyczy 23 % osób w wieku produkcyjnym zamieszkałych na terenie gminy,
- w gminie prowadzi się szeroką profilaktykę przeciw uzależnieniom oraz monitoruje się zachowania dysfunkcyjne,
- na terenie gminy funkcjonują instytucje oraz organizacje i stowarzyszenia społeczne, które organizują życie mieszkańcom, służą im pomocą, wspomagają rozwój, itp.,
- współpraca Gminy Szydłowiec i MOPS z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej,
- problemem jest brak zorganizowanej oferty czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz niewystarczająca dostępność do bazy kulturalnej, sportowej czy rekreacyjnej,
- działania władz Gminy zmierzają do poprawy standardu życia mieszkańców i opierają się na zadaniach organizacyjnych (pomoc i doradztwo społeczne, zwiększenia skuteczności podejmowanej pomocy społecznej poprzez szkolenia kadry, ułatwienia w dostępie do urzędów i instytucji, do usług bytowych, mieszkaniowych, intelektualnych, zdrowotnych i kulturalnych, itp.) oraz na zadaniach inwestycyjnych,
- wszelkie działania gminy na polu społecznym mogą być przeprowadzone dzięki wykorzystaniu funduszy pomocowych z Unii Europejskiej.

Schemat 3. Założenia rozwojowe w zakresie polityki społecznej dla Gminy Szydłowiec

Opracowanie własne

Dla podsumowania aktualnej sytuacji społecznej w Gminie Szydłowiec przeprowadzono analizę mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w sferze społecznej.

Tabela 40. Analiza SWOT dla sytuacji społecznej w Gminie Szydłowiec

Opracowanie własne

MOCNE STRONY

- spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej
- sprawnie funkcjonujący system pomocy społecznej - współpraca MOPS w Szydłowcu z placówkami oświatowymi, placówkami medycznymi, Zespołem Interdyscyplinarnym, Parafiami, Policją, stowarzyszeniami, itp.
- dostępność placówek oświatowych
- zagwarantowana podstawowa i specjalistyczna opieka medyczna
- działalność jednostek na rzecz bezpieczeństwa mieszkańców
- działania na rzecz seniorów

SŁABE STRONY

- ujemny przyrost naturalny, niska atrakcyjność dla osiedlania się młodych ludzi
- starzenie się społeczeństwa i problemy społeczne z tym związane
- problem wysokiego bezrobocia
- dysproporcje w społeczeństwie pod względem statusu materialnego
- duży odsetek osób otrzymujących pomoc z MOPS w Szydłowcu
- problem występowania uzależnień i związanych z nimi dysfunkcji społecznych

SZANSE

- wykorzystanie potencjału ludzkiego, aktywizacja mieszkańców, kreowanie liderów lokalnych
- możliwość korzystania z programów unijnych i zewnętrznych źródeł finansowania celów polityki społecznej w gminie
- kontynuacja współpracy pomiędzy instytucjami społecznymi
- wzrost poziomu usług społecznych
- doskonalenie kadry pomocy społecznej
- zagwarantowanie możliwości funkcjonowania w społeczeństwie osobom, które nie są w stanie same zadbać o siebie lub potrzebują wsparcia (osoby niepełnosprawne, chore, osoby starsze, zagrożone wykluczeniem społecznym)
- przeprowadzenie inwestycji w infrastrukturze społecznej

ZAGROŻENIA

- konkurencja ze strony innych gmin, położonych bliżej Warszawy
- rosnące nakłady na politykę społeczną w gminie (np. wysokie koszty pobytu w domach pomocy społecznej)
- niska aktywność społeczeństwa
- brak zainteresowania terenem gminy poważnymi inwestorami
- brak infrastruktury lokalowej oraz ograniczone środki finansowe w budżecie uniemożliwiające podejmowanie inwestycji w sferze społecznej oraz realizacji programów tzw. miękkich

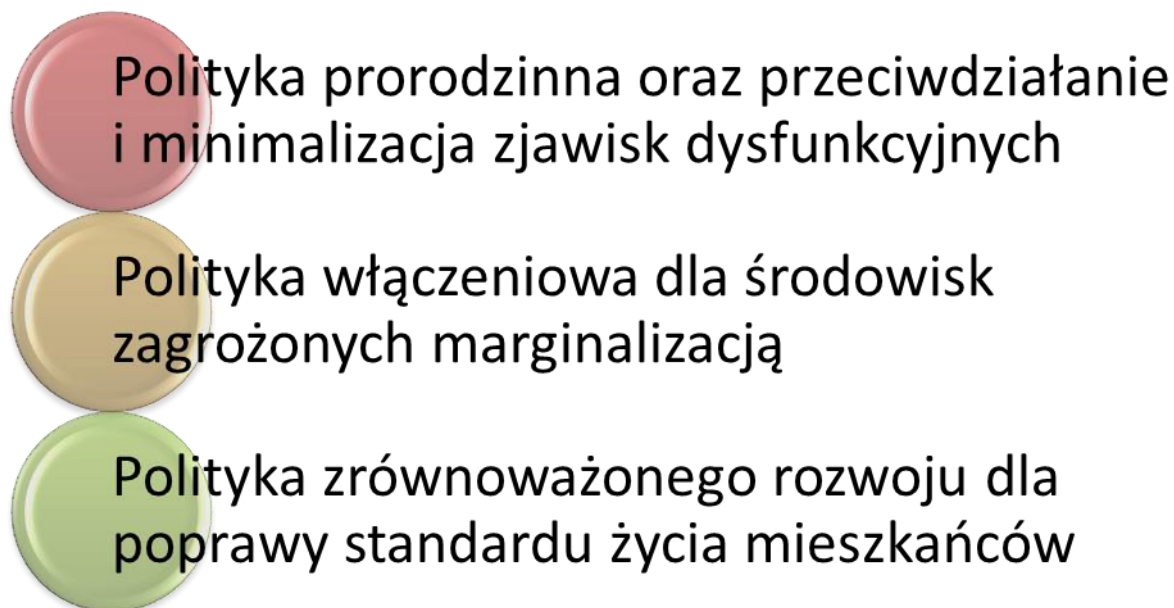
8. Plan strategiczny w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Szydłowiec na lata 2021-2028

Celem głównym w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec na lata 2021-2028” jest:

Stworzenie warunków umożliwiających poprawę poziomu życia mieszkańców w Gminie Szydłowiec poprzez zrównoważony rozwój gospodarczy i społeczny

Punktem wyjścia do realizacji celu głównego i szczegółowych rozwiązań przewidzianych w niniejszej „Strategii....” jest określenie zasadniczych obszarów priorytetowych.

Schemat 4. Obszary priorytetowe „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec na lata 2021-2028”

Założeniem głównym jest stworzenie odpowiednich warunków dla rozwoju gminy Szydłowiec poprzez rozwój gospodarczy i społeczny, przy wykorzystaniu istniejących zasobów i atutów gminy oraz poprzez właściwe działania inwestycyjne (w dziedzinie infrastruktury społecznej) i działania organizacyjne (zadania wpływające na kondycję społeczną).

Schemat 5. Plan strategiczny "Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec na lata 2021-2028" obszary priorytetowe, cele operacyjne

Opracowanie własne

"

Polityka prorodzinna oraz przeciwdziałanie i minimalizacja zjawisk dysfunkcyjnych

1. Ograniczenie wpływu ubóstwa na życie rodziny i realizacja działań wspierających rodzinę m.in. w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
2. Działania pomocowe dla osób bezrobotnych i ich rodzin
3. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie oraz ochrona osób jej doświadczających
4. Profilaktyka przeciw uzależnieniom i pomoc rodzinom zmagającym się z tym problemem

Polityka włączeniowa dla środowisk zagrożonych marginalizacją

1. Aktywna polityka senioralna oraz wzrost świadomości międzypokoleniowej
2. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych
3. Zapobieganie marginalizacji i rozwój systemu wsparcia dla osób wykluczanych społecznie

Polityka zrównoważonego rozwoju dla poprawy standardu życia mieszkańców

1. Rozwój sektora ekonomii społecznej
2. Edukacja i rozwój kapitału ludzkiego
3. Profesjonalna pomoc społeczna i terapeutyczna
4. Poprawa stanu i dostępności infrastruktury społecznej

9. Kierunki działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Szydłowiec na lata 2021-2028

Tabela 41. Struktura planu działań społecznych dla Gminy Szydłowiec

Opracowanie własne na podstawie danych z MOPS w Szydłowcu oraz ankiet

Obszar działań	Kierunki działań	Podmioty odpowiedzialne za realizację/koordynację oraz potencjalni partnerzy
Obszar priorytetowy Polityka prorodzinna oraz przeciwdziałanie i minimalizacja zjawiska dysfunkcyjnych		
<p>Cel operacyjny Ograniczenie wpływu ubóstwa na życie rodziny i realizacja działań wspierających rodzinę m.in. w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy w celu efektywniejszej pomocy rodzinom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej (pomoc finansowa i rzeczowa), przeciwdziałanie zjawisku ubóstwa 2. Kontynuacja działań z zakresu pomocy społecznej dla osób potrzebujących wsparcia materialnego 3. Intensyfikacja pracy socjalnej z rodzinami, zwłaszcza dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą oraz współpraca asystenta rodziny z rodzinami przeżywającymi trudności we właściwym wypełnianiu funkcji (pomoc w przewyciężeniu problemów dnia codziennego) 4. Kontynuacja programów wspierania rodzin np.: programu „Posiłek w szkole i w domu”, programu „Asystent rodziny”, programu wspierania rodzin wielodzietnych w formie Karty Dużej Rodziny oraz wdrażanie innych inicjatyw wspierających rodziny 5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi, których działalność ukierunkowana jest na pomoc osobom potrzebującym, ubogim, bezrobotnym, rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych itp. 	<ul style="list-style-type: none"> - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu - Organizacje i stowarzyszenia
<p>Cel operacyjny Działania pomocowe dla osób bezrobotnych i ich rodzin</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób biernych zawodowo i długotrwale bezrobotnych poprzez kluby aktywizacji, organizowanie projektów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu, szkoleń i kursów doszkalających i przekwalifikowujących wraz ze stażem itp. 2. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Szydłowcu w zakresie upowszechniania ofert pracy, usług poradnictwa zawodowego, szkoleń dla osób pozostających bez pracy itp. 3. Udzielanie świadczeń z pomocy społecznej (pieniężnych i niepieniężnych), dla osób długotrwale bezrobotnych 	<ul style="list-style-type: none"> - Powiatowy Urząd Pracy w Szydłowcu - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu

<p>Cel operacyjny Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie oraz ochrona osób jej doświadczających</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie środowisk zagrożonych przemocą w rodzinie 2. Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie poprzez prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych, realizacja programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży 3. Podejmowanie działań z zakresu doraźnej pomocy i interwencji kryzysowej dla osób doświadczających przemocy w rodzinie 4. Usprawnienie i przyspieszenie przepływu informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się problemem przemocy i ujednoczenie procedur postępowania oraz współpraca instytucji pomocy społecznej m.in. poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty” 5. Organizowanie poradnictwa specjalistycznego dla rodzin doświadczających przemocy, kierowanie na terapię, wsparcie instytucjonalne itp. 	<ul style="list-style-type: none"> - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu - Instytucje społeczne, edukacyjne, zdrowotne, bezpieczeństwa, itp. - Organizacje i stowarzyszenia
<p>Cel operacyjny Profilaktyka przeciw uzależnieniom i pomoc rodzinom zmagającym się z tym problemem</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii 2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy terapeutycznej, prawnej i zdrowotnej oraz ochrony przed przemocą (pomoc dla osób uzależnionych i ich rodzin - eliminacja społecznych skutków uzależnień) 3. Organizowanie i wspieranie akcji oraz programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych dla zapobiegania rozpowszechniania się zjawiska uzależnień, w tym wśród młodzieży, a także realizacja akcji edukacyjnych dla rodziców w zakresie nabywania umiejętności rozpoznawania zagrożeń i uzależnień u dzieci 4. Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych kadr współpracujących z osobami borykającymi się z problemem uzależnienia 	<ul style="list-style-type: none"> - Gmina Szydłowiec - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu - GKRPAiN - Instytucje społeczne, edukacyjne, zdrowotne, itp. działające w gminie - Organizacje i stowarzyszenia

Obszar priorytetowy		
Polityka włączeniowa dla środowisk zagrożonych marginalizacją		
Cel operacyjny Aktywna polityka senioralna oraz wzrost świadomości międzypokoleniowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwijanie usług opiekuńczych dla seniorów w ich środowisku zamieszkania, w tym organizowanie i świadczenie usług w ramach programu „Opieka 75+” 2. Realizacja programów w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia seniorów, oraz pomoc w zapewnieniu im dostępu do usług zdrowotnych, diagnostycznych i rehabilitacji 3. Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz rozwój aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego (zaspokajanie ich potrzeb społecznych, kulturalnych, rekreacyjnych i edukacyjnych, intelektualnych) 4. Promowanie wśród lokalnej społeczności, a także w środowisku osób starszych, aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej 5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz seniorów 	<ul style="list-style-type: none"> - Gmina Szydłowiec - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu - Instytucje kulturalne działające w gminie - Organizacje i stowarzyszenia - Wolontariat
Cel operacyjny Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie wsparcia osobom niepełnosprawnym w formie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, w tym w ramach programu „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” oraz innych 2. Zwiększanie aktywności osób z niepełnosprawnością poprzez wsparcie ich osobą asystenta osoby niepełnosprawnej 3. Świadczenia rehabilitacji leczniczej realizowanej w warunkach domowych 4. Realizacja przedsięwzięć z zakresu integracji i aktywizacji społeczno-zawodowej, tworzenie warunków sprzyjających zaradności i samodzielności osób niepełnosprawnych i kształtowanie ich pozytywnego wizerunku na rynku pracy 5. Wsparcie dla rozwoju aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby niepełnosprawne dla zaspokojenia ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, intelektualnych 6. Dostosowanie przestrzeni publicznej i obiektów użyteczności publicznej do potrzeb i możliwości osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności 7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych 	<ul style="list-style-type: none"> - Gmina Szydłowiec - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szydłowcu - Instytucje społeczne, edukacyjne, zdrowotne, itp. w gminie i regionie - Organizacje i stowarzyszenia

<p>Cel operacyjny Zapobieganie marginalizacji i rozwój systemu wsparcia dla osób wykluczanych społecznie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapobieganie i ograniczanie zjawiska bezdomności poprzez monitorowanie sytuacji mieszkaniowej osób ubogich lub innych zagrożonych wykluczeniem społecznym, upowszechnianie i doskonalenie rozwiązań przeciwdziałających zadłużeniom i utracie mieszkania (np. poprzez dodatki mieszkaniowe, odpracowywanie, oddłużenie, zamiany mieszkań) 2. Diagnozowanie potrzeb i możliwości wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, czyli środowisk dziedziczących ubóstwo lub patologie, osób z niepełnosprawnością, długotrwale chorych i osób w podeszłym wieku 3. Uruchamianie i wspieranie programów edukacyjnych adresowanych do osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi i zagrożeniami prowadzącymi do utraty bezpieczeństwa osobistego, zdrowotnego i socjalnego 4. Uruchamianie, wspieranie i promowanie programów opartych na samoedukacji i samopomocy w pobudzaniu aktywności społecznej na rzecz poznawania przyczyn powstawania problemów społecznych oraz sposobów ich rozwiązywania 	<ul style="list-style-type: none"> - Gmina Szydłowiec - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu - Instytucje społeczne, edukacyjne, zdrowotne, itp. w gminie i regionie - Organizacje i stowarzyszenia
---	---	--

Obszar priorytetowy		
Polityka zrównoważonego rozwoju dla poprawy standardu mieszkańców		
Cel operacyjny Rozwój sektora ekonomii społecznej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie inicjatyw partnerskich, w tym włączenia lokalnego biznesu na rzecz ekonomii społecznej, w tym tworzenia podmiotów ekonomii społecznej 2. Wypracowanie rozwiązań dla partnerstwa publiczno-społecznego, zapewnienie pierwszeństwa podmiotów ekonomii społecznej w realizacji usług społecznych użyteczności publicznej oraz realizacji zadań publicznych 3. Wspieranie działań mających na celu aktywizację mieszkańców, w tym: kreowanie liderów lokalnych, wspieranie tworzenia stowarzyszeń i grup nieformalnych 	<ul style="list-style-type: none"> - Gmina Szydłowiec - Powiatowy Urząd Pracy w Szydłowcu - Przedsiębiorcy
Cel operacyjny Edukacja i rozwój kapitału ludzkiego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyposażenie pracowni dydaktycznych w placówkach oświatowych w nowoczesny sprzęt: komputeryzacja, zakup sprzętu sportowego, wzbogacenie księgozbiorów bibliotek szkolnych i udostępnienie ich mieszkańcom 2. Kształcenie specjalne w przedszkolach i szkołach (wczesne wspomaganie rozwoju dziecka, oddziały integracyjne, nauczanie indywidualne, zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze). 3. Kontynuowanie imprez organizowanych przez Burmistrza Szydłowca oraz Szydłowieckie Centrum Kultury - Zamek jako kultywowanie miejscowej tradycji i kultury oraz organizacja wolnego czasu dla mieszkańców 4. Wzbogacanie oferty placówek działających dla wspierania i rozwoju dzieci i młodzieży (np. świetlice szkolne, jednostki kultury, biblioteki i inne) 5. Popularyzacja idei wolontariatu 	<ul style="list-style-type: none"> - Gmina Szydłowiec - Instytucje społeczne, edukacyjne, zdrowotne, itp. działające w gminie - Organizacje i stowarzyszenia
Cel operacyjny Profesjonalna pomoc społeczna i terapeutyczna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podnoszenia kwalifikacji pracowników pomocy społecznej 2. Doposażenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szydłowcu dla usprawnienia obsługi klientów 3. Rozwój pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieci i młodzieży 4. Świadczenie profesjonalnych usług społecznych na rzecz mieszkańców gminy przez wszystkie instytucje społeczne (instytucje miejskie, opieki zdrowotnej, placówki oświatowe, kulturalne, itp.) oraz współpraca z instytucjami wspomagającymi pomoc społeczną w regionie (domy pomocy społecznej, placówki opiekuńczo – wychowawcze, środowiskowe domy samopomocy itp.) 5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w obszarze szeroko rozumianej polityki społecznej w celu rozwiązywania problemów 	<ul style="list-style-type: none"> - Gmina Szydłowiec - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szydłowcu - Instytucje społeczne, edukacyjne, zdrowotne, itp. w gminie i regionie - Organizacje i stowarzyszenia

	<p>6. Rozwój profesjonalnej pomocy terapeutycznej poprzez zapewnienie dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (m.in. prawnego i psychologicznego) dla osób potrzebujących</p>	
<p>Cel operacyjny Poprawa stanu i dostępności infrastruktury społecznej</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa, remont, modernizacja, termomodernizacja oraz budowa nowych placówek oświatowych (przedszkola, szkoły, żłobki) na terenie gminy według zaistniałych potrzeb 2. Adaptacja obiektów po ewentualnie likwidowanych jednostkach użyteczności publicznej na cele społeczne na terenie gminy 3. Modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele kulturalne np. kino, itp. 4. Tworzenie ścieżek rowerowych, pieszych, trasy do narciarstwa biegowego i innych rekreacyjnych, poprzez ich oznakowanie lub budowę wraz z wyposażeniem wszystkich typów tras i szlaków w niezbędne urządzenia (ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych) 5. Budowa świetlic wiejskich oraz zagospodarowanie terenów wokół nich na potrzeby mieszkańców sołectw 6. Modernizacja mieszkań socjalnych 7. Budowa i modernizacja obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie tym ogólnodostępne: boiska, siłownie, place zabaw itp. oraz bazy sportowej przyszkolnej 8. Utworzenie ośrodka wsparcia dla seniorów i osób niepełnosprawnych typu Środowiskowy Dom Samopomocy, Dzienny Dom Pomocy, Klub Seniora 9. Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej dla potrzeb osób niepełnosprawnych 10. Inwestycje w poprawę infrastruktury technicznej (drogowej, wodno-kanalizacyjnej, ciepłej) dla podniesienia komfortu życia w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> - Gmina Szydłowiec - Właściciele i zarządcy obiektów - Podmioty prywatne

10. Wdrażanie, zarządzanie i monitoring realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec na lata 2021-2028”

10.1. Wdrażanie „Strategii ...”

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec na lata 2021-2028” jest dokumentem otwartym, podatnym na zmiany wynikające z prowadzonego monitoringu zjawisk społecznych.

„Strategia ...” zostanie przyjęta w formie Uchwały Rady Miejskiej w Szydłowcu. Zmiany w „Strategii ...” inicjowane będą przez Burmistrza Szydłowca, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu oraz grupy społeczno-gospodarcze uczestniczące w procesie wdrażania i realizacji „Strategii ...”. Proponowane zmiany w „Strategii ...” będą również podlegały uchwaleniu przez Radę Miejską w Szydłowcu.

Ponadto, w realizacji założeń „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec na lata 2021-2028” można oczekiwać wsparcia i pomocy m.in. instytucji:

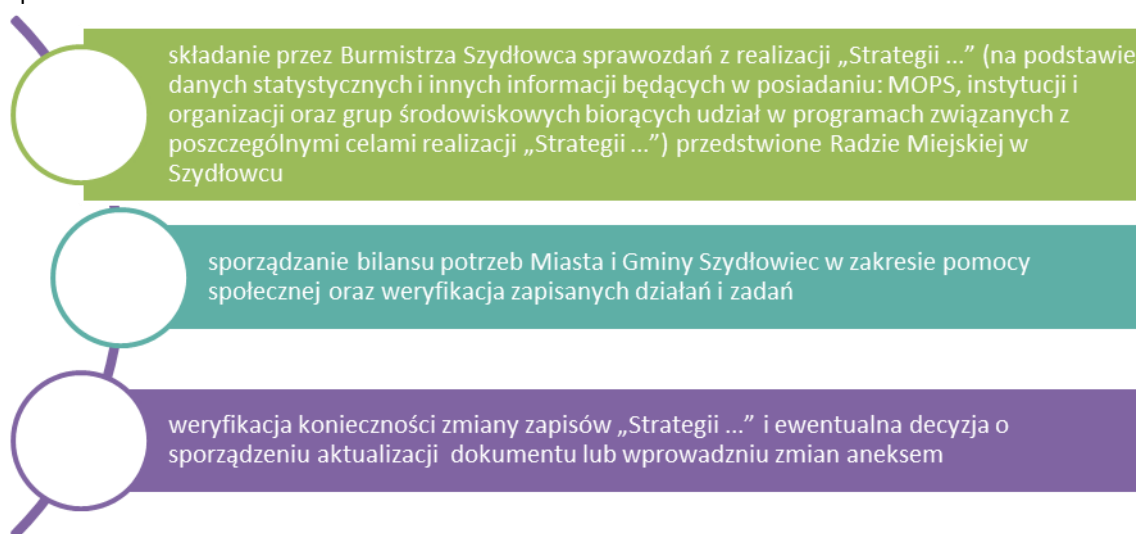
- Powiatowego Urzędu Pracy w Szydłowcu,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Szydłowcu,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Szydłowcu
- Policji,
- placówek oświatowych z terenu gminy,
- placówek ochrony zdrowia z terenu gminy,
- placówek kultury, sportu i rekreacji,
- stowarzyszeń działających na rzecz rozwoju regionu.

10.2. Monitoring „Strategii ...”

Założenia monitoringu „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec na lata 2021-2028” opierają się na trzelementowym schemacie: sprawozdaniu dla Rady Miejskiej w Szydłowcu, bilansie i decyzji co do ewentualnej konieczności aktualizacji.

Schemat 6. Założenia systemu monitoringu Strategii

Opracowanie własne

Etapy monitoringu

1. Sprawozdanie – proponuje się wykonywanie sprawozdania z realizacji „Strategii...” corocznie, najwcześniej jednak w rok po jej uchwaleniu. Sprawozdanie wykonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu, jako główna jednostka wykonawcza dokumentu. W sprawozdaniu należy przeanalizować realizację zadań w odniesieniu do poniżej zaprezentowanych wskaźników. Sprawozdanie przedstawia Burmistrz Szydłowca Radzie Miejskiej w Szydłowcu według przyjętego w Gminie kalendarza.
2. Bilans potrzeb – sporządzany łącznie ze sprawozdaniem przez MOPS w Szydłowcu lub MOPS z odpowiednimi wydziałami Urzędu Miejskiego w Szydłowcu.
3. Weryfikacja konieczności aktualizacji – po zapoznaniu się ze sprawozdaniem i bilansem Rada Miejska w Szydłowcu podejmuje decyzję, czy zachodzi konieczność aktualizacji zapisów „Strategii...”.

Tabela 42. Monitoring realizacji „Strategii ...” w układzie celów

Opracowanie własne

Obszar priorytetowy	
Polityka prorodzinna oraz przeciwdziałanie i minimalizacja zjawiska dysfunkcyjnych	
<p>Cel operacyjny Ograniczenie wpływu ubóstwa na życie rodziny i realizacja działań wspierających rodzinę m.in. w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej - Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa - Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej - Liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym, pomocą asystenta rodziny, pracą socjalną itp. - Liczba osób objętych świadczeniami w formie dofinansowania posiłku - Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny
<p>Cel operacyjny Działania pomocowe dla osób bezrobotnych i ich rodzin</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP - Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia - Liczba programów i przedsięwzięć przeznaczonych dla poprawy sytuacji osób bezrobotnych
<p>Cel operacyjny Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie oraz ochrona osób jej doświadczających</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”, - Liczba przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie - Liczba podmiotów realizujących programy profilaktyczne - Liczba porad specjalistycznych dla rodzin z problemem przemocy - Liczba zrealizowanych programów edukacyjnych skierowanych do rodzin dotkniętych problemami przemocy
<p>Cel operacyjny Profilaktyka przeciw uzależnieniom i pomoc rodzinom zmagającym się z tym problemem</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba i zakres realizowanych programów profilaktycznych - Liczba porad specjalistycznych dla rodzin dysfunkcyjnych - Liczba osób poddanych leczeniu uzależnień - Liczba rodzin w których występują problemy uzależnień objętych pomocą terapeutyczną - Liczba zrealizowanych programów edukacyjnych skierowanych do rodzin dotkniętych problemami uzależnień

Obszar priorytetowy	
Polityka włączeniowa dla środowisk zagrożonych marginalizacją	
<p>Cel operacyjny Aktywna polityka senioralna oraz wzrost świadomości między pokoleniowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi (MOPS) - Liczba podmiotów i nowych inicjatyw w celu aktywizacji i włączenia osób starszych - Liczba seniorów korzystających z różnych form wsparcia i aktywizacji
<p>Cel operacyjny Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba podmiotów i nowych inicjatyw w celu aktywizacji i włączenia osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych - Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z różnych form wsparcia i aktywizacji - Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych w przestrzeni publicznej
<p>Cel operacyjny Zapobieganie marginalizacji i rozwój systemu wsparcia dla osób wykluczanych społecznie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba beneficjentów pomocy społecznej zagrożonych marginalizacją - Liczba zrealizowanych działań profilaktycznych skierowanych do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym
Obszar priorytetowy	
Polityka zrównoważonego rozwoju dla poprawy standardu mieszkańców	
<p>Cel operacyjny Rozwój sektora ekonomii społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba inicjatyw podejmowanych w zakresie rozwoju ekonomii społecznej - Liczba podmiotów lokalnego biznesu włączonych w działania z zakresu wspierania ekonomii społecznej
<p>Cel operacyjny Edukacja i rozwój kapitału ludzkiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba wyposażonych pracowni - Liczba zorganizowanych zajęć dodatkowych dla uczniów - Liczba oddziałów integracyjnych w placówkach oświatowych - Liczba i oferta działań kulturalnych i edukacyjnych oferowanych przez instytucje gminne - Liczba wolontariuszy działających na polu społecznym w gminie
<p>Cel operacyjny Profesjonalna pomoc społeczna i terapeutyczna</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba beneficjentów MOPS - Liczba pracowników pomocy społecznej uczestniczących w szkoleniach - Liczba i zakres nowych inicjatyw podjętych w zakresie rozwoju pomocy społecznej i terapeutycznej - Liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w gminie w obszarze szeroko rozumianej polityki społecznej
<p>Cel operacyjny Poprawa stanu i dostępności infrastruktury społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba obiektów użyteczności publicznej: nowych, odnowionych, zmodernizowanych itp. - Liczba powstałych obiektów sportowych, miejsc służących rekreacji - Liczba zmodernizowanych mieszkań socjalnych - Liczba świetlic wiejskich - Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec na lata 2021-2028” minimum raz w roku poddawana będzie przeglądowi, podczas którego analizie poddany będzie proces realizacji celów: analiza działania/zadania, harmonogram realizacji oraz osiągniętych wskaźników. W przypadku zaistnienia nowych okoliczności powodujących konieczność zmian w dokumencie, zapisy w „Strategii ...” zostaną odpowiednio zaktualizowane i przedstawione Radzie Miejskiej w Szydłowcu do zatwierdzenia.

Schemat 7. Potencjalne źródła finansowania zadań pomocy społecznej

Opracowanie własne

Spis tabel, wykresów i rysunków

Spis tabel

Tabela 1. Główne cele polityki społecznej w dokumentach strategicznych unijnych, krajowych i regionalnych ...	6
Tabela 2. Cele społeczne polityki Gminy Szydłowiec	13
Tabela 3. Dochody i wydatki budżetu Gminy Szydłowiec w latach 2013-2019	15
Tabela 4. Statystyki liczby ludności w Gminie Szydłowiec w latach 2013-2019	17
Tabela 5. Infrastruktura społeczna na terenie gminy Szydłowiec	20
Tabela 6. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy MOPS w Szydłowcu w latach 2013-2019	22
Tabela 7. Liczba rodzin, które uzyskały pomoc z MOPS w Szydłowcu w latach 2013-2019 według powodów jej udzielenia	23
Tabela 8. Projekty społeczne realizowane na terenie Gminy Szydłowiec	25
Tabela 9. Instytucje pomocy społecznej, bezpieczeństwa i opieki prawnej w regionie	26
Tabela 10. Liczba rodzin i osób z terenu Gminy Szydłowiec objętych pomocą MOPS z powodu ubóstwa w latach 2013-2019	27
Tabela 11. Liczba osób z terenu Gminy Szydłowiec objętych pomocą MOPS w zakresie dożywiania w latach 2013-2019	28
Tabela 12. Wskaźniki przedsiębiorczości na terenie Gminy Szydłowiec w roku 2019	29
Tabela 13. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Szydłowiec w latach 2016-2019	29
Tabela 14. Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Szydłowiec według okresu pozostawania bez pracy zarejestrowanych w PUP w Szydłowcu	30
Tabela 15. Liczba osób bezrobotnych według wykształcenia w latach 2016-2019	31
Tabela 16. Liczba osób i rodzin pobierająca świadczenia z MOPS w Szydłowcu z powodu występowania zjawiska bezrobocia oraz wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w latach 2013-2019	32
Tabela 17. Wypłacone dodatki mieszkaniowe w Gminie Szydłowiec w latach 2013- 2019	33
Tabela 18. Zasób mieszkaniowy Gminy Szydłowiec w latach 2013-2019	33
Tabela 19. Liczba osób i rodzin pobierająca świadczenia z MOPS w Szydłowcu z powodu bezdomności w latach 2014-2018	34
Tabela 20. Liczba rodzin i osób w rodzinach pobierająca świadczenia z MOPS w Szydłowcu z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2013-2019	35
Tabela 21. Liczba rodzin pobierająca świadczenia rodzinne oraz zasiłki dla opiekuna z MOPS w Szydłowcu w latach 2013-2019	36
Tabela 22. Realizacja zadań z zakresu polityki prorodzinnej w 2019 r. w Gminie Szydłowiec	37
Tabela 23. Liczba rodzin pobierająca świadczenia alimentacyjne z MOPS w Szydłowcu w latach 2013-2019	37
Tabela 24. Liczba dzieci w pieczy zastępczej pobierających świadczenia z MOPS w Szydłowcu w latach 2015 – 2019	38
Tabela 25. Statystyka interwencji Policji dotyczącej przemocy w rodzinie na terenie Gminy Szydłowiec w latach 2016-2019	38
Tabela 26. Statystyka przestępstw popełnianych według procedury Niebieskiej Karty na terenie Gminy Szydłowiec w latach 2016-2019	40
Tabela 27. Liczba rodzin pobierających świadczenia z MOPS w Szydłowcu z tytułu wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie w latach 2013 – 2019	40
Tabela 28. Liczba rodzin pobierająca świadczenia z MOPS w Szydłowcu z powodu występowania niepełnosprawności w rodzinie w latach 2013-2019	42
Tabela 29. Liczba świadczeń pielęgnacyjnych wypłacanych przez MOPS w Szydłowcu w latach 2014-2019	42
Tabela 30. Usługi opiekuńcze świadczone przez pracowników MOPS w Szydłowcu w latach 2013-2019	43
Tabela 31. Liczba rodzin i osób w rodzinach pobierająca świadczenia z MOPS w Szydłowcu z powodu występowania długotrwałej choroby w rodzinie w latach 2013-2019	44
Tabela 32. Pomoc oferowana w Gminie Szydłowiec dla seniorów	46
Tabela 33. Wydarzenia inicjowane przez seniorów, współorganizowane lub dofinansowywane przez Gminę Szydłowiec	47
Tabela 34. Liczba rodzin i osób w rodzinach pobierająca świadczenia z powodu występowania zdiagnozowanego zjawiska alkoholizmu z MOPS w Szydłowcu w latach 2013-2019	48
Tabela 35. Współpraca GKRPAiPN w Szydłowcu w roku 2019 z organizacjami i stowarzyszeniami	49
Tabela 36. Programy profilaktyczne realizowane ze środków GKRPAiPN w 2019 r.	50
Tabela 37. Liczba osób pobierająca świadczenia z powodu występowania trudności po opuszczeniu zakładu karnego z MOPS w Szydłowcu w latach 2013-2019	51

Tabela 38. Statystyka przestępstw popełnianych na terenie Gminy Szydłowiec w latach 2016-2019	51
Tabela 39. Liczba rodzin pobierająca świadczenia z MOPS w Szydłowcu z powodu wystąpienia zdarzenia losowego w latach 2013-2019	52
Tabela 40. Analiza SWOT dla sytuacji społecznej w Gminie Szydłowiec	57
Tabela 41. Struktura planu działań społecznych dla Gminy Szydłowiec	61
Tabela 42. Monitoring realizacji „Strategii ...” w układzie celów	68

Spis wykresów

Wykres 1. Dochody i wydatki budżetu Gminy Szydłowiec na 1 mieszkańca w zł w latach 2013-2019	166
Wykres 2. Liczba ludności w Gminie Szydłowiec na przestrzeni lat 2013– 2019	17
Wykres 3. Liczba ludności w Gminie Szydłowiec w roku 2019 według kryterium wieku i płci	18
Wykres 4. Procentowe zmiany liczby ludności według ekonomicznych grup wieku w Gminie Szydłowiec na przestrzeni lat 2013 – 2019	18
Wykres 5. Zmiany wskaźnika obciążenia demograficznego w latach 2013 – 2019 w Gminie Szydłowiec	19
Wykres 6. Liczba osób według rodzajów przyznania świadczeń z MOPS w latach 2013-2019	22
Wykres 7. Główne powody przyznania pomocy społecznej przez MOPS w Szydłowcu w latach 2013-2019	23
Wykres 8. Praca socjalna dla rodzin wykonywana w MOPS w Szydłowcu w latach 2013-2019	24
Wykres 9. Pomoc w naturze dla rodzin ubogich na pokrycie wydatków w roku 2019 w Gminie Szydłowiec	28
Wykres 10. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Szydłowcu w latach 2013-2019	30
Wykres 11. Stopa bezrobocia w powiecie szydłowieckim w latach 2014-2019 według GUS	30
Wykres 12. Liczba osób bezrobotnych według wieku w roku 2019	31
Wykres 13. Liczba osób bezrobotnych według stażu pracy w roku 2019	31
Wykres 14. Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny z MOPS w Szydłowcu w latach 2013-2019	35
Wykres 15. Statystyka procedury Niebieskiej Karty w roku 2019 w Gminie Szydłowiec	41
Wykres 16. Osoby niepełnosprawne wśród osób bezrobotnych w latach 2016-2019 w Gminie Szydłowiec	42
Wykres 17. Liczba osób, dla których MOPS w Szydłowcu świadczył odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej w latach 2013-2019	455

Spis rysunków

Rysunek 1. Fragment Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w 1997 r.	3
Rysunek 2. Wizytówka Gminy Szydłowiec	14

Spis schematów

Schemat 1. Priorytety i cele Strategii Europa 2020	6
Schemat 2. Cele Strategii Rozwoju Gminy Szydłowiec na lata 2015-2025	13
Schemat 3. Założenia rozwojowe w zakresie polityki społecznej dla Gminy Szydłowiec	57
Schemat 4. Obszary priorytetowe „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec na lata 2021-2028”	59
Schemat 5. Plan strategiczny "Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec na lata 2021-2028" obszary priorytetowe, cele operacyjne	60
Schemat 6. Założenia systemu monitoringu Strategii	67
Schemat 7. Potencjalne źródła finansowania zadań pomocy społecznej	70